

“Bank of Baku” ASC və Törəmə təşkilatı

Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları

*31 dekabr 2010-cu il tarixində başa çatan il
Müstəqil Auditorun Hesabatı ilə birlikdə*

Mündəricat

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

Konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	1
Konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabat	2
Konsolidə edilmiş məcmu gəlir haqqında hesabat	3
Konsolidə edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	4
Konsolidə edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	5

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

1. Əsas fəaliyyət.....	6
2. Hesabatların tərtibatının əsası	7
3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı	7
4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və proqnozları	17
5. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	18
6. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	18
7. Müştərilərə verilmiş kreditlər	18
8. Satış üçün mövcüd olan investisiya qiymətli kağızları	21
9. Əmlak və avadanlıqlar	21
10. Qeyri-maddi aktivlər	22
11. Sair aktivlər və öhdəliklər	22
12. Banklara və digər maliyyə təşkilatlarına ödəniləcək məbləğlər	23
13. Müştərilər qarşısında öhdəliklər	24
14. Vergilər	24
15. Subordinasiya borc öhdəlikləri	25
16. Kapital	26
17. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər	26
18. Xalis haqq və komissiya gəliri	27
19. Digər gəlirlər	27
20. İşçilər üzrə və digər əməliyyat xərcləri	28
21. Risklərin idarə edilməsi	28
22. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri	36
23. Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili	37
24. Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatlar	37
25. Kapitalın adekvatlığı	38
26. Hesabat dövründən sonra baş vermiş hadisə	39

“Bank of Baku” ASC-nin Səhmdarlarına və Müşahidə Şurasına Müstəqil Auditorun Hesabatı:

Biz “Bank of Baku” ASC-nin və onun törəmə təşkilatının 31 dekabr 2010-cu il tarixinə bu hesabatla əlavə edilmiş konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə başa çatan il üzrə konsolidə edilmiş mənfəət və zərər, konsolidə edilmiş məcmu gəlir, konsolidə edilmiş kapitalda dəyişikliklər və konsolidə edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, habelə mühüm mühasibat uçotu prinsipləri və digər izahedici qeydlərin icmalından ibarət olan konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları üçün rəhbərliyin məsuliyyəti

Rəhbərlik hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, həmçinin firıldaqqılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq əhəmiyyətli səhvlər olmayan konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin lazım bildiyi daxili nəzarət üzrə məsuliyyət daşıyır.

Auditorun məsuliyyəti

Bizim vəzifəmiz apardığımız audit əsasında həmin konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları üzrə rəy ifadə etməkdir. Biz auditə beynəlxalq audit standartlarına uyğun olaraq aparmışıq. Bu standartlar bizdən etik normalara riayət etməyi və auditin planlaşdırılması və aparılmasını konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilmədiyinə kifayət qədər əmin olacaq tərzdə həyata keçirməyi tələb edir.

Auditə konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında göstərilən məbləğlər və açıqlamalar barədə audit sübutunun əldə edilməsi üçün prosedurların həyata keçirilməsi daxildir. Seçilmiş prosedurlar auditorun mühakiməsindən, eləcə də firıldaqqılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlər riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Bu risklər qiymətləndirilərkən auditor müəyyən şəraitdə münasib olan audit prosedurlarının işlənilməsi və hazırlanması məqsədilə müəssisənin konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsinə aid olan daxili nəzarət elementlərini nəzərə alır, lakin bu zaman müəssisənin daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyi haqqında rəy bildirmək məqsədini güdmür. Auditə, həmçinin, tətbiq edilmiş uçot prinsiplərinin münasibliyinin və rəhbərlik tərəfindən edilmiş ehtimalların məntiqiliyinin qiymətləndirilməsi, o cümlədən ümumilikdə konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi üzrə qiymətləndirmənin aparılması daxildir.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Rəy

Bizim fikrimizcə, konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları 31 dekabr 2010-cu il tarixinə “Bank of Baku” ASC və onun törəmə təşkilatının maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər üzrə düzgün əks etdirir.

Ernst & Young Holdings (CIS) B.V.

10 may 2011-ci il

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT**31 dekabr 2010-cu il tarixində başa çatan il***(Min Azərbaycan manatı ilə)*

	<i>Qeydlər</i>	2010	2009
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	5	17,055	21,580
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6	4,946	7,774
Müştərilərə verilmiş kreditlər	7	178,176	129,030
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	8	30,233	14,369
Əmlak və avadanlıqlar	9	8,620	9,290
Qeyri-maddi aktivlər	10	292	341
Sair aktivlər	11	605	395
		239,927	182,779
Cəmi aktivlər			
Öhdəliklər			
Banklar və digər kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	12	39,584	51,693
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	13	155,756	93,360
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	14	18	30
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəliyi	14	1,433	1,433
Digər öhdəliklər	11	3,975	532
Subordinasiya borc öhdəlikləri	15	2,856	2,871
		203,622	149,919
Cəmi öhdəliklər			
Kapital			
Səhmdar kapitalı	16	12,852	6,800
Bölüşdürülməmiş mənfəət		18,665	20,904
Əmlak və avadanlıqlar üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı		4,788	5,156
		36,305	32,860
Cəmi kapital			
		239,927	182,779
Cəmi öhdəliklər və kapital			

Bankın İdarə Heyəti adından Maliyyə hesabatlarını imzalayan və buraxılmasına icazə verənlər:

Fərid Əlizadə

İdarə Heyətinin sədri

Rəna Əfəndiyeva

Baş mühasib

10 may 2011-ci il

6-39 səhifələrdə əlavə edilən qeydlər hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MƏNFƏƏT VƏ ZƏRƏR HAQQINDA HESABAT**31 dekabr 2010-cu il tarixində başa çatan il***(Min Azərbaycan manatı ilə)*

	<i>Qeydlər</i>	2010	2009
Faiz gəliri			
Müştərilərə verilmiş kreditlər, maliyyə lizinqi üzrə alınacaq məbləğlər istisna olmaqla		41,562	31,723
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər		380	172
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları		340	157
Zəmanətlər		126	142
		42,408	32,194
Maliyyə lizinqi üzrə alınacaq məbləğlər		724	720
		43,132	32,914
Faiz xərci			
Müştərilər qarşısında öhdəliklər		(14,104)	(8,776)
Banklar və digər kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər		(4,384)	(5,180)
Buraxılmış borc qiymətli kağızları		(374)	(396)
Subordinasiya borc öhdəlikləri		-	(47)
		(18,862)	(14,399)
Xalis faiz gəliri		24,270	18,515
Kreditlər üzrə dəyərsizləşmə xərci	7	(2,143)	(2,489)
Kreditlər üzrə dəyərsizləşmə xərcindən sonra xalis faiz gəliri		22,127	16,026
Xalis haqq və komissiya gəliri	18	2,421	1,206
Xarici valyuta əməliyyatlarından xalis gəlir/ (zərərlər):			
- dilinq əməliyyatları üzrə		560	442
- məzənnə fərqi üzrə		56	(48)
Digər gəlirlər	19	1,385	1,703
Qeyri-faiz gəliri		4,422	3,303
İşçilər üzrə xərclər	20	(10,318)	(8,982)
Köhnəlmə və amortizasiya	9, 10, 20	(1,297)	(1,418)
Digər əməliyyat xərcləri	20	(3,251)	(2,765)
Qeyri-faiz xərcləri		(14,866)	(13,165)
Mənfəət vergisi xərcindən əvvəl mənfəət		11,683	6,164
Mənfəət vergisi xərci	14	(86)	(75)
İl üzrə mənfəət		11,597	6,089

6-39 səhifələrdə əlavə edilən qeydlər hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT**31 dekabr 2010-cu il tarixində başa çatan il***(Min Azərbaycan manatı ilə)*

	<i>Qeyd</i>	<i>2010</i>	<i>2009</i>
İl üzrə mənfəət		11,597	6,089
Sair məcmu (zərər) gəlir			
Binalar üzrə yenidən qiymətləndirmə zərəri		-	(1,641)
Binaların yenidən qiymətləndirilməsinə aid olan mənfəət vergisi	14	-	328
İl üzrə sair məcmu zərər, vergidən sonra		-	(1,313)
İl üzrə cəmi məcmu gəlir		<u>11,597</u>	<u>4,776</u>

6-39 səhifələrdə əlavə edilən qeydlər hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT**31 dekabr 2010-cu il tarixində başa çatan il***(Min Azərbaycan manatı ilə)*

	<i>Səhmdar kapitalı</i>	<i>Bölüşdürülməmiş mənfəət</i>	<i>Əmlak və avadanlıq üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı</i>	<i>Cəmi</i>
31 dekabr 2008-ci il	6,800	14,411	6,701	27,912
İl üzrə cəmi məcmu gəlir (zərər)	-	6,089	(1,313)	4,776
Yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı üzrə köhnəlmə	-	404	(232)	172
31 dekabr 2009-cu il	6,800	20,904	5,156	32,860
İl üzrə cəmi məcmu gəlir (zərər)	-	11,597	-	11,597
Yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı üzrə köhnəlmə	-	368	(368)	-
2009-cu il üzrə mənfəətin kapitalizasiyası (Qeyd 16)	6,052	(6,052)	-	-
2009-cu və 2010-cu il kapitallaşdırılmış mənfəət üzrə dividend vergisi	-	(2,152)	-	(2,152)
Elan edilmiş dividendlər (Qeyd 16)	-	(6,000)	-	(6,000)
31 dekabr 2010-cu il	12,852	18,665	4,788	36,305

6-39 səhifələrdə əlavə edilən qeydlər hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT**31 dekabr 2010-cu il tarixində başa çatan il***(Min Azərbaycan manat ilə)*

	<i>Qeydlər</i>	<i>2010</i>	<i>2009</i>
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəketi			
Alınmış faiz		43,615	32,036
Ödənilmiş faiz		(16,665)	(15,782)
Alınmış haqq və komissiya		3,506	2,318
Ödənilmiş haqq və komissiya		(1,085)	(1,112)
Xarici valyuta ilə diling əməliyyatlarından əldə olunan reallaşdırılmış xalis gəlir		560	442
Alınmış digər gəlirlər		1,356	1,703
İşçilər üzrə ödənilmiş xərclər		(9,147)	(8,997)
Ödənilmiş digər əməliyyat xərcləri		(3,111)	(2,751)
Əməliyyat aktivlərində və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəketi		19,029	7,857
<i>Əməliyyat aktivlərində xalis (artım)/ azalma</i>			
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər		2,392	(2,619)
Müştərilərə verilmiş kreditlər		(52,349)	1,994
Sair aktivlər		(51)	(81)
<i>Əməliyyat öhdəliklərində xalis artım/ (azalma)</i>			
Banklar və digər kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər		(12,309)	(5,590)
Müştərilər qarşısında öhdəliklər		61,563	10,980
Sair öhdəliklər		(405)	(2,077)
Mənfəət vergisi əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilən xalis pul vəsaitləri		17,870	10,464
Ödənilmiş mənfəət vergisi		-	(1,674)
Əməliyyat fəaliyyətindən xalis pul vəsaitləri		17,870	8,790
İnvestisiya fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəketi			
İnvestisiya qiymətli kağızlarının alınması		(124,057)	(93,089)
İnvestisiya qiymətli kağızlarının satılmasından və geri alınmasından gəlirlər		108,264	94,483
Əmlak və avadanlığın alınması		(724)	(398)
Əmlak və avadanlığın satılmasından gəlirlər		11	-
Qeyri-maddi aktivlərin alınması		-	(29)
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə (istifadə edilən) / əldə edilən xalis pul vəsaitləri		(16,506)	967
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəketi			
Ödənilmiş dividendlər		(5,126)	-
Kapitalizasiya üzrə ödənilmiş mənbədə tutulan vergi		(672)	-
Subordinasiya borc öhdəliklərində xalis dəyişiklik		(14)	(1)
Buraxılmış borc qiymətli kağızların geri alınması		-	(2,021)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə istifadə edilən xalis pul vəsaitləri		(5,812)	(2,022)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitləri ekvivalentlərinə valyuta məzənnələrinin dəyişməsinin təsiri		(77)	(47)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitləri ekvivalentlərində xalis (azalma)/artım		(4,525)	7,688
Pul vəsaitləri və pul vəsaitləri ekvivalentləri, 1 yanvar		21,580	13,892
Pul vəsaitləri və pul vəsaitləri ekvivalentləri, 31 dekabr	5	17,055	21,580

6-39 səhifələrdə əlavə edilən qeydlər hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***1. Əsas fəaliyyət**

"Bank of Baku" ASC Qrupun baş təşkilatdır. 18 fevral 2005-ci ildə "Bank of Baku" Açıq Səhmdar Kommersiya Bankı və "İlkbank" Qapalı Səhmdar Kommersiya Bankı birləşmiş və "Bank of Baku" Açıq Səhmdar Kommersiya Bankı adı altında yeni bank ("Bank") təşkil etmişlər. Bank Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının ("ARMB") 18 fevral 2005-ci il tarixində verdiyi 247 sayılı bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir. 15 may 2006-cı il tarixində Bank "Bank of Baku" Açıq Səhmdar Kommersiya Bankı adını dəyişərək, "Bank of Baku" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti olmuşdur.

Bank əhalidən əmanətlər qəbul edir və kreditlər verir, Azərbaycanın daxilində və xaricə ödənişlər köçürür, valyuta mübadiləsini aparır və hüquqi və fiziki şəxs müştərilərinə digər bank xidmətlərini göstərir. Onun əsas ofisi Bakıda yerləşir, Bakıda və Azərbaycanın digər şəhərlərində 15 filialı (2009-cu ildə 14) və 1 xidmət məntəqəsi (2009-cu ildə 2) vardır. Bankın hüquqi ünvanı belədir: Azərbaycan, Bakı AZ1069, Atatürk prospekti 42.

30 iyul 2007-ci ildən başlayaraq, Bank əmanətlərin sığortalanması sisteminin üzvüdür. Sistem "Əmanətlərin Sığortalanması haqqında Qanun" və digər normativ qaydalar əsasında işləyir və Azərbaycan Əmanətlərin Sığortalanması Fondu tərəfindən idarə olunur. Sığorta müflislik baş verəndə və ya ARMB-nin bank lisenziyası geri götürüldəndə Bankın hər bir fiziki şəxs əmanətçisi qarşısında 30 min AZN məbləğinədək fərdi öhdəliklərini əhatə edir.

"Bob Broker" Ltd. ("Törəmə təşkilat") Bankın tam mülkiyyətində olan törəmə təşkilatıdır və Bankın maliyyə hesabatlarında birləşdirilir. Törəmə təşkilat Azərbaycan Respublikasının qanunları əsasında məhdud məsuliyyətli şirkət kimi formalaşmışdır. O, ilk növbədə Azərbaycanın qiymətli kağızlar bazarında qiymətli kağızlarla broker əməliyyatları ilə məşğul olur. O, 15 may 2007-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Dövlət Qiymətli Kağızlar Komitəsinin qiymətli kağızları ilə əməliyyatlar aparmaq üçün lisenziya almışdır.

31 dekabrda aşağıdakı səhmdarlar Bankın mövcud səhmlərinə sahib olmuşlar:

Səhmdar	2010 %	2009 %
NAB Holding	40.00	40.00
Azpetrol Neft Şirkəti MMC	28.89	28.89
Cənab Rafiq Əliyev	11.22	11.22
Cənab Elçin İsayev	10.00	10.00
Azinvest MMC	9.89	9.89
Cəmi	100.00	100.00

NAB Holding-ə faktiki nəzarəti Nader Mohaghegh Oromi, Bahram Mohaghegh Oromi və Şahram Mohaghegh Oromi həyata keçirir. Azpetrol Neft Şirkəti MMC-nin müstəsna mülkiyyətçisi Məmmədov İbrahim; Azinvest MMC-nin mülkiyyətçisi isə cənab Rafiq Əliyevdir. Cənab R. Əliyev Bankın səhmdar kapitalının 21.11%-ə (11.22% birbaşa mülkiyyətdə və 9.89% Azinvest MMC vasitəsi ilə) sahibdir.

Bankın İdarəetmə orqanı ("Heyət") aşağıdakı üzvlərdən ibarətdir:

31 dekabr 2010-cu il tarixində:

Adı	Vəzifəsi
Cənab Cəlal Qasımov	Sədr
Cənab Fərid Əlizadə	Sədr müavini
Cənab Fərid Hüseynov	Sədr müavini
Cənab Zaur Qaraisayev	Sədr müavini
Cənab Abbas İbrahimov	Sədr müavini
Cənab Xalid Əhədov	Sədrin köməkçisi
Cənab Fərid Məmmədov	Sədrin köməkçisi

31 dekabr 2009-cu il tarixində:

Adı	Vəzifəsi
Cənab Cəlal Qasımov	Sədr
Cənab Fərid Əlizadə	Sədr müavini
Cənab Fərid Hüseynov	Sədr müavini
Cənab Xalid Əhədov	Sədr müavini
Cənab Fərid Məmmədov	Sədr müavini

31 dekabr 2010-cu il tarixində Müşahidə Şurasının üzvü cənab Elçin İsayev Bankın 340,000 səhmini və ya səhmlərin 10%-ni idarə edirdi (2009-cu ildə: 340,000 səhmi və ya səhmlərin 10%-ni).

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***2. Hesabatların tərtibatının əsası****Ümumi məsələlər**

Bankın konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları ("MHBS") əsasında hazırlanmışdır.

Bank qeydlərin aparılmasını və konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasını Azərbaycan manatı ilə MHBS-na uyğun olaraq həyata keçirməlidir.

Azərbaycan manatı Bankın hesabat və funksional valyutasıdır, çünki əməliyyatların əksəriyyəti Azərbaycan manatı ilə ifadə edilir, ölçülür və ya maliyyələşdirilir. Digər valyutalarla aparılmış əməliyyatlar xarici valyuta ilə əməliyyatlar kimi uçota alınır. Hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları, bir səhmin qiyməti və xüsusi qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, min Azərbaycan manatı ("AZN") ilə təqdim edilir.

Aşağıda açıqlanan mühasibat uçotu prinsiplərində göstərilənlər istisna olmaqla, konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları ilkin dəyər uçotu əsasında hazırlanmışdır. Məsələn, satış üçün mövcud olan qiymətli kağızlar, törəmə maliyyə alətləri və binalar ədalətli dəyərle ölçülmüşdür.

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı**Mühasibat uçotu prinsiplərində dəyişikliklər**

İl ərzində Bank aşağıdakı düzəlişlər edilmiş MHBS və Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhi Komitəsinin ("BMHŞK") yeni Şərhlərini qəbul etmişdir. Bu dəyişikliklərin əsas təsiri aşağıdakı kimi olmuşdur:

39 sayılı MUBS-a düzəliş "Maliyyə alətləri: tanınması və ölçülməsi" - Meyarlara uyğun hedclənmiş alətlər
39 sayılı MUBS-a düzəliş 2008-ci ilin avqust ayında buraxılmış və 1 iyul 2009-cu il tarixində və ya bundan sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir. Bu düzəliş hedclənmiş maddədə birtərəfli riskin təyin edilməsini və inflyasiyanın müəyyən vəziyyətlərdə hedclənmiş risk və ya onun bir hissəsi kimi təyin edilməsini izah edir. Bu düzəliş göstərir ki, müəssisəyə maliyyə alətinin ədalətli dəyərindəki dəyişikliklərin və ya pul vəsaitlərinin hərəkətində dəyişənliyin bir hissəsini hedclənmiş maddə kimi təyin edilməsinə icazə verilir. Düzəliş Bankın konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına təsir göstərməyib, çünki Bank bu cür hedclərdə iştirak etmir.

3 sayılı MHBS "Müəssisələrin birləşməsi" (2008-ci ilin yanvar ayında yenidən baxılmış) və 27 sayılı MUBS "Birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) və ya fərdi maliyyə hesabatları" (2008-ci ilin yanvar ayında yenidən baxılmış)
Yenidən baxılmış standartlar 2008-ci ilin yanvar ayında buraxılmış və 1 iyul 2009-cu il tarixində və ya bundan sonra başlayan maliyyə dövrlərinə tətbiq edilir. Yenidən baxılmış 3 sayılı MHBS müəssisələrin birləşməsinin uçotunda bir sıra dəyişikliklər olmuşdur ki, bunlar tanınan qudvilin məbləğinə, satınalma baş verdiyi dövrdə hesabat verilən nəticələrə və gələcəkdə hesabat verilən nəticələrə təsir göstərir. Yenidən baxılmış 27 sayılı MUBS tələb edir ki, törəmə müəssisənin iştirak payında dəyişikliklər kapital əməliyyatları kimi uçota alınsın. Beləliklə, bu dəyişiklik nə qudvilə təsir göstərəcək, nə də ki, gəlirin və ya zərərin yaranmasına səbəb olacaqdır. Bundan əlavə, yenidən baxılmış standart törəmə müəssisə tərəfindən çəkilmiş zərərlərin, eləcə də törəmə müəssisə tərəfindən nəzarətin itirilməsinin uçotunu dəyişir. Yenidən baxılmış Standartlarla tətbiq edilən dəyişikliklər gələcək dövrlərə tətbiq edilməlidir və yalnız qeyri-nəzarət maraqları olan gələcək satınalmalara və əməliyyatlara tətbiq ediləcəkdir. Düzəliş Bankın konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına təsir göstərməyib.

2 sayılı MHBS "Səhmlər əsasında ödəniş: Qrup tərəfindən pul vəsaitləri vasitəsilə həyata keçirilən səhmlər əsasında ödəmə sövdələşmələri"

2 sayılı MHBS-a düzəliş 2009-cu ilin iyun ayında buraxılmış və 1 yanvar 2010-cu il tarixində və ya bundan sonra başlayan maliyyə illərinə tətbiq edilir. Düzəliş qrup tərəfindən pul vəsaitləri vasitəsi ilə həyata keçirilən səhmlər əsasında ödəmə sövdələşmələrinin həcmi və uçotunu aydınlaşdırır. Bu düzəliş həmçinin 8 və 11 sayılı BMHŞK şərtlərini əvəz edir. Bu düzəliş Bankın konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına təsir göstərməyib.

17 sayılı BMHŞK "Qeyri-nağd aktivlərin mülkiyyətçilərə köçürülməsi"

17 sayılı BMHŞK şərh 27 noyabr 2008-ci ildə buraxılmış və 1 iyul 2009-cu il tarixində və ya bundan sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir. 17 sayılı BMHŞK, birləşmə nəzarət edilən əməliyyatlar istisna olmaqla, qeyri-nağd aktivlərin proporsional bölüşdürülməsinə tətbiq edilir və tələb edir ki, ödəniləcək dividend, bu dividendin verilməsinə müvafiq qaydada icazə verildə və artıq müəssisənin sərəncamında olmayanda, tanınsın. Müəssisə ödəniləcək dividendi bölüşdürülməyə xalis aktivlərin ədalətli dəyəri ilə ölçülməlidir. Müəssisə ödənilmiş dividend və mənfəət və ya zərərdə bölüşdürülmüş xalis aktivlərin balans dəyəri arasında fərq tanınmalıdır. Bu Şərh həmçinin tələb edir ki, mülkiyyətçilərə bölüşdürülmək üçün saxlanılan xalis aktivlər dayandırılmış əməliyyatlar tərifinə uyğun gələndə, müəssisə əlavə açıqlamalar versin. Bu şərh Bankın konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına təsir göstərməyib.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)****Mühasibat uçotu prinsiplərində dəyişikliklər (davamı)***MHBS-lara təkmilləşdirmələr*

2009-cu ilin aprel ayında MUBSK standartlara, ilk öncə uyğunsuzluqları aradan götürmək və mətni aydınlaşdırmaq məqsədilə ikinci düzəlişlər toplusunu buraxmışdır. Düzəlişlərin böyük hissəsi 1 yanvar 2010-cu il tarixində və ya bundan sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir. Hər bir standart üçün ayrıca keçid şərtləri nəzərdə tutulur. Mühasibat uçotu prinsiplərində dəyişikliklərin edilməsi ilə nəticələnən aşağıdakı düzəlişlər istisna olmaqla, 2009-cu ilin aprel ayının "MHBS-na təkmilləşdirmələr"inə daxil olan düzəlişlər Bankın mühasibat uçotu prinsiplərinə, maliyyə vəziyyətinə və ya əməliyyat nəticələrinə təsir göstərməyib.

- 5 sayılı MHBS "Uzunmüddətli satış üçün saxlanılmış aktivlər və dayandırılmış əməliyyatlar": aydınlaşdırır ki, satış üçün saxlanılmış və ya dayandırılmış əməliyyatlar kimi təsnif edilən uzunmüddətli aktivlər və satış qrupları haqqında tələb olunan açıqlamalar yalnız 5 sayılı MHBS-da göstərilən açıqlamalardır. Digər MHBS-ların açıqlama tələbləri yalnız həmin uzunmüddətli aktivlər və ya dayandırılmış əməliyyatlarla bağlı tələb olunan xüsusi hallarda tətbiq olunur.
- 8 sayılı MHBS "Əməliyyat seqmenti haqqında məlumat": aydınlaşdırır ki, seqmentin aktivləri və öhdəlikləri haqqında hesabat yalnız əməliyyat qərarlarını qəbul edən əsas şəxs tərəfindən istifadə edilən qiymətləndirmələrə həmin aktiv və öhdəliklər daxil olduğu hallarda təqdim edilməlidir. Bankın əməliyyat qərarlarını qəbul edən əsas şəxs seqmentin aktivləri və öhdəliklərini təhlil etmədiyini nəzərə alaraq, Bank göstərilən məlumatı açıqlayır.
- 7 sayılı MUBS "Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat": dəqiq göstərir ki, yalnız aktivin tanınması ilə nəticələnən məsrəflər investisiya fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti kimi təsnif edilə bilər.

Tөрəmə müəssisələr

Tөрəmə müəssisələr, Bankın səs vermə hüquqlarının yarısından çoxuna sahib olduğu və ya digər qaydada əməliyyatlarına nəzarət edə bildiyi müəssisələr olaraq, birləşdirilir. Tөрəmə müəssisələr, nəzarət Banka keçdiyi tarixdən birləşdirilir və nəzarət itirildiyi tarixdən artıq birləşdirilmir. Qrup daxilində bütün əməliyyatlar, qalıqlar və qrup şirkətləri arasında əməliyyatlardan reallaşdırılmamış gəlirlər tam silinir; əməliyyat keçirilən aktivin dəyərsizləşməsinə dair sübut təqdim etməsə, reallaşdırılmamış zərərlər də silinir. Lazım olarsa, tөрəmə müəssisələrə dair uçot prinsipləri Bankın tətbiq etdiyi prinsiplərə uyğunlaşmaq məqsədilə dəyişdirilir.

Maliyyə aktivləri*İlkin tanıma*

39 sayılı MUBS-na uyğun olaraq maliyyə aktivləri müvafiq qaydada mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilmiş maliyyə aktivləri, kreditlər və debitor borcları, ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar və ya satış üçün mövcud olan maliyyə alətlərinə təsnif edilir. Maliyyə aktivləri ilk olaraq qeydə alınanda, ədalətli dəyərlə ölçülür. Mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilməyən investisiyalar əks etdirilərkən, onların ədalətli dəyərlərinə əməliyyatla birbaşa əlaqəsi olan xərclər əlavə edilir. Bank maliyyə aktivlərini ilkin tanıma zamanı təsnifləşdirir və sonra müəyyən hallarda maliyyə aktivlərini aşağıda göstəriləndiyi kimi yenidən təsnif edə bilər.

Tanıma tarixi

Maliyyə aktivlərinin bütün müntəzəm alışları və satışları alqı-satqı tarixində tanınır. Müntəzəm alış və ya satış əməliyyatlarına qanunvericiliklə və ya bazar razılaşmaları ilə ümumi şəkildə müəyyən edilmiş müddət ərzində aktivlərin çatdırılmasını tələb edən maliyyə aktivlərinin alınması və ya satılması daxildir.

Mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilmiş maliyyə aktivləri

Ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilən maliyyə aktivləri "mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilmiş maliyyə aktivləri" kateqoriyasına daxil edilir. Maliyyə aktivləri ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi o halda təsnif edilir ki, onlar yaxın zamanda satılmaq məqsədilə alınmışdır. Təyin edilmiş və effektiv hedcinq alətləri olmayan tөрəmə aktivlər də ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilir. Ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri üzrə gəlir və zərərlər konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda əksini tapır.

Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar

Müəyyən və ya müəyyən edilə bilən ödənişli və müəyyən müddəti olan qeyri-tөрəmə maliyyə aktivləri Bankın onları ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlamaq niyyəti və imkanı olanda, ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilir. Qeyri-müəyyən müddətdə saxlanması nəzərdə tutulan investisiyalar bu sinfə daxil edilmir. Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar sonradan amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür. Amortizasiya olunmuş dəyərlə əks etdirilmiş investisiyalarla bağlı gəlir və zərərlər konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda investisiyalar dəyərsizləşdikdə, habelə amortizasiya prosesində əks etdirilir.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)****Maliyyə aktivləri (davamı)***Kreditlər və debitor borclar*

Kreditlər və debitor borclar fəal bazarda dövr etməyən, müəyyən və ya müəyyən edilə bilən ödənişli qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. Onlar dərhal və ya qısa müddətdə satılmaq üçün nəzərdə tutulmur və ticarət qiymətli kağızları və ya satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları kimi təsnif edilmir. Belə aktivlər effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərlə əks etdirilir. Belə aktivlər üzrə gəlir və xərclər konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda kreditlər və debitor borclar uçotdan çıxarıldıqda və ya dəyərsizləşdikdə, eləcə də amortizasiya prosesində əks etdirilir.

Satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri

Satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri yuxarıda göstərilən heç bir sinfə daxil olmayan və satıla bilən maliyyə aktivləri kimi təsnif edilmiş qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. İlkin tanımadan sonra satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri ədalətli dəyərlə ölçülür və bu zaman gəlir və xərclər investisiya xaric edilənə və ya dəyərsizləşənədək sair məcmu gəlir kimi əks etdirilir. Belə halda sair məcmu gəlirdə əvvəl əks etdirilmiş məcmu gəlir və ya zərər konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda yenidən təsnif edilir. Bununla bərabər effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə hesablanmış faizlər konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda əks etdirilir.

Ədalətli dəyərin müəyyən edilməsi

Hər hesabat tarixində aktiv bazarda alınıb-satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri elan edilmiş bazar qiymətlərinə və ya dilerin müəyyən etdiyi qiymətlərə (uzunmüddətli mövqə üçün alıcının qiyməti və qısamüddətli mövqə üçün satıcının qiyməti) istinadən satışla əlaqədar xərclər çıxılmadan müəyyən edilir.

Aktiv bazarda alınıb-satılmayan bütün digər maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri müvafiq qiymətləndirmə metodlarından istifadə etməklə müəyyən edilir. Bu cür metodlara xalis cari dəyər metodları, bazarda müşahidə edilən qiymətləri olan oxşar maliyyə alətləri ilə müqayisə, opsiyonların qiymətləndirilməsi modeli və digər qiymətləndirmə modelləri daxildir.

Qarşılıqlı əvəzləşdirmə

Bank maliyyə aktivi və maliyyə öhdəliyinin tanınmış məbləğlərini qarşılıqlı əvəz etmək üçün qanuni hüquqa malik olduğu və ya hesablaşmanı netto əsasında həyata keçirmək, ya da eyni vaxtda aktivi realizasiya etmək və öhdəliyi yerinə yetirmək niyyəti olduğu halda qarşılıqlı əvəzləşdirir və konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda xalis məbləğ kimi təqdim edir. Bu adətən əsas əvəzləşdirmə razılaşmalarında baş vermir və əlaqəli aktiv və öhdəliklər konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ümumi məbləğdə göstərilir.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnif edilməsi

Satış üçün mövcud olan aktiv kimi təsnif edilən qeyri-törəmə maliyyə aktivi yaxın zamanda satılmaq məqsədilə artıq saxlanılmırsa, o aşağıdakı hallardan birində mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilmiş maliyyə aktivləri kateqoriyasından çıxarıla bilər:

- yuxarıda göstərilmiş kreditlər və debitor borclar anlayışına uyğun olan maliyyə aktivi bu halda kreditlər və debitor borclar kateqoriyasına yenidən təsnif edilə bilər ki, Bank onu yaxın gələcəkdə və ya ödəniş tarixində saxlamaq niyyətində və qabiliyyətində olsun;
- digər maliyyə aktivləri yalnız nadir hallarda satıla bilən və ya ödəniş tarixinə qədər saxlanılan aktivlər kimi yenidən təsnif edilə bilər.

Kreditlər və debitor borclar tərifinə uyğun gələn satış üçün mövcud olan aktivlər kimi təsnif edilmiş maliyyə aktivləri bu halda kreditlər və debitor borclar kateqoriyasına yenidən təsnif edilə bilər ki, Bank onları yaxın gələcəkdə və ya ödəniş tarixinə qədər saxlamaq niyyətində və ya qabiliyyətində olsun. Yuxarıdakılarla bağlı yenidən təsnif etmə aparılmamışdır.

Maliyyə aktivləri yenidən təsnif etmə tarixində ədalətli dəyərlə yenidən təsnif edilir. Mənfəət və ya zərərdə tanınmış gəlir və ya zərər ləğv edilmir. Yenidən təsnif etmə tarixində maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri, hansı daha uyğundursa, onun yeni dəyəri və ya amortizasiya edilmiş dəyəri olur.

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kassada olan pul vəsaitləri, ARMB-dan alınacaq məbləğlər (məcburi ehtiyatları çıxmaqla) və ödəmə müddəti doxsan gündən artıq olmayan və müqavilə yüklərindən azad olan kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər daxildir.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***3. Mühüm mühasibat uçuotu prinsiplərinin icmalı (davamı)****Borc vəsaitləri**

Buraxılmış maliyyə alətləri və ya onların komponentləri o halda öhdəlik kimi təsnif edilir ki, müqavilə razılaşmasının mahiyyəti ilə Bankın üzərinə aşağıdakı öhdəliklərdən biri qoyulsun: sahibə pul vəsaitləri və ya digər maliyyə aktivini çatdırmaq və ya öhdəliyi müəyyən məbləğdə pul vəsaitinin və ya digər maliyyə aktivlərinin müəyyən sayda xüsusi kapital alətlərinə mübadilə etməkdən fərqli olan yolla ödəmək. Belə alətlərə banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər, müştərilər qarşısında öhdəliklər, buraxılmış borc qiymətli kağızları və subordinasiyalı borc öhdəlikləri daxildir. Bunlar ilk növbədə birbaşa aid olan əməliyyat xərcini çıxmaqla alınmış ödənişin ədalətli dəyəri ilə əks etdirilir. İlk tanımadan sonra borclar amortizasiya olunmuş dəyərlə, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ölçülür. Gəlir və zərərlər konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatdan borclar silindikdə, eləcə də amortizasiyanın hesablanması prosesində əks etdirilir.

Lizinq**Maliyyə lizinqi – Bank lizinqalan qismində**

Bank maliyyə lizinqini lizinq müddəti başlayanda konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aktivlərin və öhdəliklərin tərkibində lizinqə götürülən əmlakın ədalətli dəyərində bərabər olan məbləğlərlə və ya, bu məbləğ ədalətli dəyərdən daha az olarsa, minimal lizinq ödənişinin cari dəyəri ilə əks etdirir. Minimal lizinq ödənişinin cari dəyəri hesablanarkən diskontlaşdırma amili kimi lizinq üzrə daxili faiz dərəcəsi istifadə edilir (həmin dərəcəni müəyyən etmək mümkündürsə). Əks hallarda Bankın artan borc dərəcəsi istifadə edilir. Çəkilmiş ilkin birbaşa xərclər aktivin bir hissəsi kimi tanınır. Lizinq ödənişləri maliyyələşdirmə xərcləri və öhdəliyin ödənilməsi arasında bölüşdürülür. Maliyyələşdirmə xərcləri lizinq müddəti ərzində ehtiva bölüşdürülür ki, hər bir hesabat dövründə öhdəliklərin qalıqına hesablanan daimi dövrü faiz dərəcəsi ilə xərclərin əks etdirilməsi təmin edilsin.

Lizinqalan tərəfindən maliyyə lizinqi üzrə yerinə yetirilən əməliyyatlara birbaşa aid olan məsrəflər lizinqə götürülən aktivlərin tərkibində əks etdirilir.

i. Maliyyə lizinqi – Bank lizinqverən qismində

Bank lizinq üzrə alınacaq məbləğlərini lizinqin müddəti başlayan tarixdən lizinqə xalis investisiyaya bərabər olan məbləğdə tanıyır. Maliyyə gəliri mövcud xalis investisiyanın təsbit dövrü mənfəət normasını əks etdirən sxemə əsaslanır. İlk birbaşa xərclər lizinq üzrə alınacaq məbləğlərini ilk dəfə ölçüləndə nəzərə alınır.

ii. Əməliyyat lizinqi - Bank lizinqalan qismində

Lizinq obyektlərinin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar risk və gəlirlər lizinqverən tərəfindən Banka ötürülmədikdə aktivlərin lizinqi əməliyyat lizinqi hesab olunur. Əməliyyat lizinqi əsasında ödənişlər lizinqin müddəti ərzində bərabər çıxılmalar metoduna əsasən digər əməliyyat xərclərinin tərkibinə daxil edilir.

iii. Maliyyə lizinqi – Bank lizinqverən qismində

Bank konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əməliyyat lizinqi ilə əhatə olunan aktivləri onların xüsusiyyətlərindən asılı olaraq təqdim edir. Əməliyyat lizinqindən lizinq gəliri konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda digər gəlir kimi, lizinqin müddəti üzrə bərabər hissələrə bölünməklə tanınır. Lizinqalana təqdim edilmiş güzəştlərin məcmu dəyəri lizinqin müddəti üzrə bərabər hissələrə bölünməklə icarə gəlirinin azalması kimi tanınır. Əməliyyat lizinqindən gəlir əldə etmək üçün xüsusilə çəkilmiş ilkin birbaşa xərclər lizinqə götürülmüş aktivin balans dəyərinə əlavə edilir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivləri qrupunun dəyərsizləşməsi ehtimalına dair obyektiv sübutların olub-olmamasını müəyyən etmək üçün Bank hər hesabat tarixində qiymətləndirmə aparır. Maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri qrupu yalnız və yalnız aktiv ilk dəfə əks etdirildikdən sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə nəticəsində dəyərsizləşmənin obyektiv sübutu olanda (baş vermiş "zərər hadisəsi") və ya bu zərər hadisəsi (və ya hadisələri) maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri qrupundan gözlənilən və etibarlı şəkildə qiymətləndirilə bilən pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsir göstərəndə dəyərsizləşmiş hesab edilir. Dəyərsizləşmənin sübutlarına borcalanın və ya borcalanlar qrupunun mühüm maliyyə çətinlikləri ilə rastlaşması, faizlərin və ya əsas məbləğin ödənilməsi öhdəliklərini pozması, yüksək müflisləşmə və ya digər maliyyə yenidənqurması ehtimalı ilə qarşılaşmasına dair sübutlar, habelə müşahidə edilən bazar məlumatları əsasında qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətində ölçülə bilən azalmaya (misal üçün vaxtı ötmüş ödənişlərin səviyyələrində dəyişikliklərə və ya aktivlər üzrə zərərlərlə uzlaşan iqtisadi şəraitlərə) dair sübutlar daxildir.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)****Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi (davamı)***Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər və müştərilərə verilmiş kreditlər*

Amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınan kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərlə və müştərilərə verilmiş kreditlərlə bağlı Bank əvvəlcə fərdi olaraq mühüm maliyyə aktivləri üçün fərdi və fərdi olaraq mühüm olmayan maliyyə aktivləri üçün məcmu şəkildə dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutların olub-olmamasını qiymətləndirir. Bank mühüm olub-olmamasından asılı olmayaraq fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş maliyyə aktivi üçün dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olmaması qərarına gələrsə, həmin aktivi analoji kredit riski xüsusiyyətlərinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna daxil edir və onların dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsini məcmu şəkildə aparır. Dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsi fərdi şəkildə aparılmış və dəyərsizləşmə zərərləri əks etdirilmiş aktivlər dəyərsizləşmə baxımından məcmu şəkildə qiymətləndirməyə daxil edilmir.

Dəyərsizləşmə zərərlərinin çəkilməsinin obyektiv sübutu olarsa, zərərin məbləği aktivlərin balans dəyəri ilə qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri (hələ çəkilməmiş gələcəkdə gözlənilən kredit zərərləri nəzərə alınmadan) arasında fərq kimi ölçülür. Aktivin balans dəyəri ehtiyat hesabının istifadə edilməsi hesabına azalır və zərərin məbləği konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda əks etdirilir. Faiz gəlirləri azaldılmış balans dəyəri üzrə, aktiv üzrə ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanmağa davam edir. Kreditlər və müvafiq ehtiyat kreditin qaytarılmasının realistik perspektivləri olmayanda və bütün təminat reallaşdırıldıqda və ya Bankın mülkiyyətinə keçdikdə silinir. Əgər növbəti ildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə zərərinin məbləği dəyərsizləşmə tanındıqdan sonra baş vermiş hadisə nəticəsində artır və ya azalarsa, əvvəl tanınmış dəyərsizləşmə zərəri ehtiyat hesabında düzəliş aparmaqla əks etdirilir. Gələcək silinmə, sonradan bərpa edilirsə, bərpa məbləği konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda əks etdirilir.

Qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri maliyyə aktivinin ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskont edilir. Kredit dəyişən faiz dərəcəsi ilə verilmişdirsə, dəyərsizləşmə zərərinin ölçülməsi üçün diskontun dərəcəsi, cari effektiv faiz dərəcəsi olacaqdır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinin hesablanması, girov aktivinin özgəninkiləşdirilməsinin mümkün olub-olmamasından asılı olmayaraq, girovun alınması və satılması ilə bağlı məsrəfləri çıxmaqla girov aktivinin özgəninkiləşdirilməsindən irəli gələn pul vəsaitləri hərəkətinə əks etdirir.

Dəyərsizləşmənin məcmu şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri Bankın daxili kredit reytingləri sistemi əsasında qruplara bölünür və bu zaman aktivin növü, iqtisadi sektoru, coğrafi mövqeyi, girovu növü, ödəniş vaxtının keçib keçməməsi və digər müvafiq amillər kimi kredit riskinin xüsusiyyətləri nəzərə alınır.

Məcmu şəkildə dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilmiş maliyyə aktivləri qrupu üzrə pul vəsaitlərinin gələcək pul hərəkəti bu qrupa daxil olan aktivlərin kredit riski xüsusiyyətləri ilə analoji xüsusiyyətlərə malik aktivlər üzrə zərərlərlə bağlı tarixi məlumat əsasında müəyyən edilir. Zərərlərlə bağlı tarixi məlumatda həmin məlumatın aid olduğu illərdə təsir göstərməmiş cari şəraitlərin təsirini əks etdirmək və keçmiş müddətin hazırda mövcud olmayan şəraitlərinin təsirini istisna etmək məqsədilə müşahidə edilən bazarda cari məlumat əsasında düzəlişlər edilir. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətində dəyişikliklərin qiymətləndirmələri hər il üçün müşahidə edilən bazarda müvafiq məlumatlardakı dəyişiklikləri (misal üçün işsizlik səviyyəsi, daşınmaz əmlakın qiymətləri, əmtəə qiymətləri, ödəniş statusunda dəyişiklikləri və ya qrupun çəkdiyi zərərləri və ya onların həcmi) əks etdirən digər amilləri) əks etdirir. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilmiş metod və fərziyyələr müntəzəm qaydada yenidən baxılır ki, qiymətləndirilmiş zərərlərlə faktiki nəticələr arasındakı fərqlər azaldılsın.

Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan maliyyə investisiyaları

Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan alətlər üçün Bank dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olub-olmamasını qiymətləndirir. Dəyərsizləşmə zərərinin çəkilməsinə dair obyektiv sübut mövcud olanda, zərərin məbləği aktivin balans dəyəri ilə proqnozlaşdırılan gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin cari dəyəri arasında fərqlə ölçülür. Aktivin balans dəyəri azaldılır və zərərin məbləği konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda əks etdirilir. Əgər sonrakı ildə proqnozlaşdırılan dəyərsizləşmə zərərinin məbləği dəyərsizləşmə tanındıqdan sonra baş vermiş hadisə nəticəsində azalarsa, əvvəl rəsmi şəkildə məbləğlər konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda əks etdirilməlidir.

Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları

Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları üçün Bank hər hesabat tarixində investisiya və ya investisiyalar qrupunda dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olub-olmadığını qiymətləndirir.

Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları kimi təsnif edilən kapital investisiyaları ilə bağlı obyektiv dəyərsizləşmə sübutlarına investisiyanın ədalətli dəyərinin ilkin dəyərindən əhəmiyyətli və ya sürəklilik şəkildə aşağı düşməsi daxildir. Dəyərsizləşmə sübutları mövcud olanda məcmu zərər – əvvəl cari ilin mənfəətində əks etdirilmiş investisiya üzrə dəyərsizləşmə zərərinə çıxmaqla alış dəyəri ilə cari ədalətli dəyər arasındakı fərq kimi ölçülür – sair məcmu gəlirin tərkibindən çıxarılır və konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda əks etdirilir. Kapital investisiyaları üzrə dəyərsizləşmə zərərləri konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabat vasitəsilə bərpa edilmir, onların dəyərsizləşmədən sonra ədalətli dəyərinin artması sair məcmu gəlirin tərkibində əks etdirilir.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)****Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi (davamı)***Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları (davamı)*

Borc alətləri satış üçün mövcud olan alətlər kimi təsnif ediləndə dəyərsizləşmə amortizasiya hesablanmış dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri ilə eyni prinsiplərlə qiymətləndirilir. Gələcək faiz gəliri azaldılmış balans dəyərində əsaslanır və dəyərsizləşmə zərərinin ölçülməsi məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin diskont edilməsi üçün istifadə edilən faiz dərəcəsi ilə hesablanır. Faiz gəliri konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda əks etdirilir. Əgər növbəti ildə borc alətinin ədalətli dəyəri artırsa və bu artma obyektiv olaraq dəyərsizləşmə zərərləri konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda əks etdirildikdən sonra baş vermiş hadisə ilə bağlıdırsa, dəyərsizləşmə zərəri konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda bərpə edilir.

Kreditlərin restrukturizasiyası

İmkan dairəsində Bank girova yiyələnmək əvəzinə kredit şərtlərini dəyişdirməyə çalışır. Buna müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniş müddətlərinin uzadılması və yeni kredit şərtlərinin razılaşdırılması daxildir. Yeni şərtlər müəyyən edildiyi təqdirdə, kredit vaxtı ötmüş hesab olunmur. Bütün meyarların qarşılınması və gələcək ödənişlərin mümkünlüyündən əmin olmaq məqsədilə Bank rəhbərliyi restrukturizasiya edilmiş kreditləri daim nəzərdən keçirir. Belə kreditlər fərdi və ya məcmu qaydada dəyərsizləşməyə məruz qalmaqda davam edir və onların ödənilən dəyəri kredit üzrə ilkin effektiv faiz dərəcəsinə istifadə etməklə hesablanır.

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin uçotdan çıxarılması*Maliyyə aktivləri*

Maliyyə aktivini (və ya müvafiq hallarda maliyyə aktivinin bir hissəsi və ya analoji maliyyə aktivləri qrupunun bir hissəsi) aşağıdakı hallarda uçotdan çıxarılır:

- aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüquqlarının vaxtı başa çatmışdır;
- Bank özünün aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüquqlarını üçüncü tərəfə keçirmiş və ya aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüququnu saxlayaraq, onları "tranzit" razılaşması əsasında tam məbləğdə və çox yubanmadan ödəmək öhdəliyini götürmüşdür; və
- Bank: (a) aktiv üzrə, demək olar ki, bütün risk və səmərələri ötürmüş; (b) aktiv üzrə, demək olar ki, bütün risk və səmərələri ötürməmiş və onları özündə saxlamaqla, yalnız aktiv üzrə nəzarəti ötürmüşdür.

Bank aktivdən pul vəsaitləri hərəkətini almaq hüququnu ötürmüş və aktiv üzrə, demək olar ki, bütün risk və səmərələri nə ötürməmiş, nə də onları özündə saxlamamışdırsa, aktiv, Bankın həmin aktivdə davam edən iştirakı müqabilində əks etdirilir. Ötürülmüş aktiv üzrə zəmanət formasında aktivdə iştirakın davam etməsi aktivin ilkin balans dəyəri ilə Bankdan tələb oluna biləcək maksimal ödəniş məbləğindən az olanı ilə ölçülür.

Aktivdə iştirak, ötürülmüş aktiv üzrə yazılı və/və ya satın alınmış opsiyon (o cümlədən ödənişlər netto-əsasla aparılan opsiyon və ya analoji alət) formasında davam edirsə, Bankın davam edən iştirakının həcmi Bankın geri ala bildiyi keçirilmiş aktivin dəyəridir. Lakin ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən aktiv üzrə yazılı put-opsionu (o cümlədən ödənişlər netto-əsasla aparılan opsiyon və ya analoji alət) istisna təşkil edir və bu halda Bankın davam edən iştirakının həcmi, ötürülən aktivin ədalətli dəyəri və opsiyonun icra qiymətindən az olanı ilə məhdudlaşır.

Maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəliyi müvafiq öhdəlik icra edildikdə, ləğv edildikdə və ya vaxtı başa çatdıqda uçotdan çıxarılır.

Mövcud olan bir maliyyə öhdəliyi həmin kreditor qarşısında mühüm fərqli şərtlərlə digəri ilə əvəz edildikdə və ya mövcud öhdəliyin şərtlərinə əhəmiyyətli düzəlişlər edildikdə, belə əvəz etmə və ya düzəliş ilkin öhdəliyin uçotdan çıxarılmasını və uçotda yeni öhdəliyin əks etdirilməsini tələb edir və müvafiq balans dəyərlərindəki fərqlər konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda əks etdirilir.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)****Maliyyə zəmanətləri**

Adi fəaliyyətində Bank akkreditivlər, zəmanətlər və akseptlərdən ibarət olan maliyyə zəmanətləri verir. Maliyyə zəmanətləri konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında ilk öncə ədalətli dəyərlə “Digər öhdəliklər” maddəsində alınmış komissiya haqqı məbləğində əks etdirilir. İlk əks etdirmədən sonra Bankın hər bir zəmanət üzrə öhdəliyi aşağıdakı məbləğlərdən yuxarı olanı ilə ölçülür: amortizasiya hesablanmış komissiya haqqı və zəmanətdən irəli gələn maliyyə öhdəliyinin ödənilməsi üçün tələb olunan məsrəflərin ən yaxşı qiyməti.

Maliyyə zəmanətləri ilə bağlı öhdəliyin artması konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda nəzərə alınır. Alınmış komissiya haqqı konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda zəmanətin müddəti üzrə bərabər hissələrə bölünməklə əks etdirilir.

Vergilər

Cari mənfəət vergisi xərci Azərbaycan Respublikasının qanunları əsasında hesablanır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri öhdəlik metodundan istifadə etməklə müvəqqəti fərqlər üzrə hesablanır. Təxirə salınmış mənfəət şirkətlərin birləşməsi olmayan əməliyyat zamanı qüdvilin və ya aktiv və ya öhdəliyin ilkin tanınmasından irəli gəlməyəndə və əməliyyat zamanı nə uçot mənfəətinə, nə də vergiyə cəlb edilən mənfəətə və ya zərəre təsir göstərmədiyi hallarda, təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivlərinin və öhdəliklərinin vergi bazası və onların maliyyə hesabatları məqsədləri üçün balans dəyərləri arasında bütün müvəqqəti fərqlər üzrə müəyyən edilir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri yalnız bu dərəcədə müəyyən edilir ki, çıxılan müvəqqəti fərqlərin istifadə edilə bilməsi üçün vergiyə cəlb edilən mənfəətin mövcud olması ehtimalı olsun. Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri, hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya əsas etibarlı ilə qüvvədə olan vergi dərəcələri və vergi qanunları əsasında aktivlərin satıldığı və ya öhdəliklərin yerinə yetirildiyi müddətdə tətbiq edilən vergi dərəcələri ilə ölçülür.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi, müvəqqəti fərqlərin bərpası dövrünə nəzarət edilməsi və müvəqqəti fərqlərin yaxın gələcəkdə bərpa edilməməsi ehtimal olunan hallar istisna olmaqla, törəmə, əlaqəli və birgə müəssisələrə investisiyaların qoyulmasından yaranan müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır.

Bundan əlavə, Azərbaycanda Bankın fəaliyyəti ilə bağlı müxtəlif əməliyyat vergiləri tətbiq edilir. Bu vergilər digər əməliyyat xərclərinin tərkibinə daxil edilir.

Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak, gündəlik xidmət xərclərin dəyəri istisna olmaqla, yığılmış köhnəlməni və hər hansı tanınmış qiymətdən düşmə zərərinə çıxmaqla ilkin dəyər ilə tanınır. Tanıma meyarına uyğun gələndə, avadanlığın bir hissəsinin əvəz edilməsi xərcləri yaranan zaman həmin dəyərə daxil edilir.

Əmlak və avadanlıqların balans dəyəri dəyərsizləşmə baxımından balans dəyərinin qaytarılmayacağını göstərən hadisələr baş verəndə və ya şəraitlər dəyişəndə yenidən qiymətləndirilir.

İlk olaraq ilkin dəyər ilə tanındıqdan sonra əmlak (binalar) yenidən qiymətləndirilmiş dəyərlə uçota alınır. Həmin yenidən qiymətləndirilmiş dəyər yenidən qiymətləndirmə tarixində ədalətli dəyərdən sonradan yığılmış köhnəlməni və sonradan yığılmış dəyərsizləşmə zərərlərini çıxmaqla müəyyən edilir. Qiymətləndirmə kifayət qədər tez-tez aparılır ki, yenidən qiymətləndirilən aktivin ədalətli dəyərinin balans dəyərindən çox fərqli olmaması təmin olunsun.

Yenidən qiymətləndirmə tarixində yığılmış köhnəlmə aktivin ümumi balans dəyərindən silinir və xalis məbləğ aktivin yenidən qiymətləndirilmiş dəyərində yenidən hesablanır. Yenidən qiymətləndirmə üzrə hər hansı əlavə vəsait sair məcmu gəlirə daxil edilmiş əmlak və avadanlıqlar üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatına aid edilir. Lakin yenidən qiymətləndirmə üzrə hər hansı əlavə vəsait əvvəllər konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda əks etdirilmiş həmin aktivin dəyərinin yenidən qiymətləndirmə nəticəsində azalmasını ləğv etdiyi halda, bu artma konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda əks etdirilir. Yenidən qiymətləndirmə üzrə kəsir konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda əks etdirilir, lakin bu halda həmin aktiv üzrə əvvəlki əlavə vəsaitlə birbaşa əvəzləşdirilən kəsir əsas vəsaitlər üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatında əlavə vəsaitlə birbaşa əvəzləşdirilir.

Əmlak və avadanlıqlar üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatından bölüşdürülməmiş mənfəətə illik köçürmə aktivlərin yenidən qiymətləndirilmiş balans dəyəri əsasında köhnəlmə ilə aktivlərin ilkin dəyəri əsasında köhnəlmə arasındakı fərq üçün aparılır. Satış zamanı satılan konkret aktivə aid olan hər hansı yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı bölüşdürülməmiş mənfəətə köçürülür.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)****Əmlak və avadanlıqlar (davamı)**

Aktiv istifadə edilmək üçün hazır olduğu andan bu aktiv üzrə köhnəlmə hesablanmağa başlayır. Köhnəlmə aktivlərin balans dəyərlərini bərabər hissələrə bölməklə və aşağıdakı illik faiz dərəcələrini istifadə etməklə hesablanır:

	%
Binalar	5 %
Mebel və avadanlıq	20 %
Kompüterlər və rabitə avadanlığı	25 %
Nəqliyyat vasitələri	20 %
Sair	20 %

Aktivlərin qalığı dəyərləri, istifadə müddətləri və metodlar yenidən baxılaraq, hər maliyyə ilinin sonunda lazım olduqca yeniləşdirilir.

Təmir və rekonstruksiya xərcləri çəkildikcə xərclərə aid edilir və kapitallaşdırılmalı olduğu hallar istisna olmaqla, əməliyyat məsrəflərinə daxil edilir.

Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər kompüter proqramları və lisenziyalardan ibarətdir. Ayrıca alınmış qeyri-maddi aktivlər ilk olaraq ilkin dəyər ilə tanınır. Şirkətlərin birləşməsi çərçivəsində alınmış qeyri-maddi aktivlərin ilkin dəyəri alış tarixində ədalətli dəyərə bərabərdir. İlk tanımadan sonra qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiyanı və yığılmış dəyərsizləşmə zərərlerini çıxmaqla ilkin dəyər ilə əks etdirilir. Qeyri-maddi aktivlərin istifadə müddətləri məhdud və ya qeyri-müəyyən ola bilər. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərə 10 illik istifadə müddəti üzrə amortizasiya hesablanır və həmin qeyri-maddi aktivlər üzrə mümkün dəyərsizləşmə əlamətləri mövcud olanda dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirmə aparılır. Qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya müddətləri və metodları ən azı hər maliyyə ilinin sonunda təhlil edilir. Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər amortizasiya olunmur, lakin hər il dəyərsizləşmə baxımından yoxlanılır.

Ehtiyatlar

Bank ehtiyatları keçmiş hadisənin nəticəsi olan cari hüquqi və ya konstruktiv öhdəliyə sahib olduqda, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi səmərələri təcəssüm etdirən resursların xaric olmasının tələb olunacağı ehtimal olunduqda və öhdəliyin məbləği etibarlı qiymətləndirilə bildikdə tanınır.

Pensiya təminatı və işçilərə digər ödənişlər üzrə öhdəliklər

Bank işə götürənin cari ödəmələrinin işçilərə ümumi əmək haqqı ödənişlərinin müəyyən faizi kimi hesablanmasını nəzərdə tutan Azərbaycan Respublikasının dövlət pensiya təminatı sistemindən əlavə hər hansı fərdi pensiya təminatı sistemində malik deyildir. Bu xərclər müvafiq əmək haqqının aid olduğu hesabat dövründə əks etdirilir. Bundan əlavə, Bank əmək fəaliyyəti başa çatdıqdan sonra işçilərə ödənişlər aparmalı deyildir.

Səhmdar kapitalı*Səhmdar kapitalı*

Adi səhmlər səhmdar kapitalı kimi təsnif edilir. Şirkətlərin birləşməsi istisna olmaqla, yeni səhmlərin buraxılması ilə birbaşa bağlı olaraq üçüncü tərəflərə ödənişlərə çəkilən xərclər kapitalın tərkibində həmin emissiya nəticəsində əldə edilmiş məbləğin azalması kimi əks etdirilir. Əldə edilmiş vəsaitlərin ədalətli dəyərinin buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən artıq məbləği əlavə kapital kimi əks etdirilir.

Dividendlər

Dividendlər, yalnız hesabat tarixindən gec olmayaraq elan edildiyi halda, öhdəlik kimi əks etdirilir və hesabat tarixinə kapitalın məbləğindən çıxılır. Dividendlər haqqında məlumat hesabat tarixindən əvvəl və eləcə də hesabat tarixindən sonra, lakin maliyyə hesabatları təsdiq edildikdən əvvəl təklif və ya elan edildikdə açıqlanır.

Seqmentlər üzrə hesabatların təqdim edilməsi

Bankın əməliyyatları Azərbaycanda həyata keçirilir və yeganə sənaye seqmenti – kommersiya bankçılığını təmsil edir. Müvafiq olaraq, 8 sayılı "Əməliyyat seqmentləri" MHBS-nin məqsədləri üçün Bank bir əməliyyat seqmenti hesab olunur.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)****Şerti aktivlər və öhdəliklər**

Şerti öhdəliklər konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onların ödənilməsi üçün ehtiyatların xərclənməsi ehtimalı az olanda, maliyyə hesabatlarında açıqlanır. Şerti aktivlər konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onlarla bağlı iqtisadi faydaların daxil olması ehtimal ediləndə maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

Gəlir və xərclərin tanınması

Gəlir Bank tərəfindən iqtisadi səmərənin əldə edilməsi ehtimal ediləndə və xərclər etibarlı şəkildə ölçülə biləndə tanınır. Gəlirin və xərclərin tanınması üçün aşağıdakı xüsusi tanıma meyarları da qarşılanmalıdır: öhdəliyinə:

Faiz və analoji gəlir və xərclər

Faiz qazandıran və ticarət və ya satış üçün təsnif edilmiş qiymətli kağızlar və amortizasiya olunmuş dəyəri ilə qiymətləndirilən bütün maliyyə alətləri üzrə faiz gəlirləri və ya xərcləri effektiv faiz dərəcəsi ilə tanınır. Həmin dərəcə qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri ödənişlərini və ya daxilolmalarını maliyyə alətinin ehtimal edilən istifadə müddəti və ya daha qısa müddət ərzində maliyyə aktivinin və ya öhdəliyinin xalis balans dəyərində diskontlaşdırır. Hesablama zamanı maliyyə aləti üzrə bütün müqavilə şərtləri (misal üçün əvvəlcədən ödəmə imkanı), eləcə də alətlə bilavasitə bağlı və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün haqlar və əlavə xərclər nəzərə alınır, lakin gələcək kredit zərərləri nəzərə alınmır.

Bank maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri üzrə ödəniş və daxilolmalara dair qiymətləndirmələrinə yenidən baxdıqda, həmin aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində düzəlişlər edir. Düzəliş edilmiş balans dəyəri ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanır və balans dəyərində dəyişiklik faiz gəliri və ya xərci kimi tanınır. Maliyyə aktivinin və ya analoji maliyyə aktivləri qrupunun qeydə alınmış dəyəri dəyersizləşmə zərərinə görə azalarsa, faiz gəliri, yeni balans dəyərində ilkin effektiv faiz dərəcəsinə tətbiq etməklə əks etdirilir.

Haqq və komissiya gəliri və xərci

Kreditin verilməsi haqları əlaqəli birbaşa xərclərlə birlikdə təxirə salınır və kreditin effektiv faiz dərəcəsinə düzəliş kimi tanınır. Kredit öhdəliyinin xüsusi kredit vermə razılaşmasına gətirib çıxarması ehtimal ediləndə kredit öhdəliyi haqları əlaqəli birbaşa xərclərlə birlikdə təxirə salınır və nəticə kreditinin effektiv faiz dərəcəsinə düzəliş kimi tanınır. Kredit öhdəliyinin xüsusi kredit vermə razılaşmasına gətirib çıxarması ehtimal edilməyəndə kredit öhdəliyi haqları konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda kredit öhdəliyinin qalan müddəti üzrə tanınır. Kredit öhdəliyi kreditlə nəticələnməyərək başa çatırsa, kredit öhdəliyi haqqı konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda başa çatanda tanınır. Kredit üzrə xidmət haqları xidmətlər göstərildikcə gəlir kimi tanınır. Bütün digər komissiya haqları xidmətlər göstərildəndə tanınır.

Dividend gəliri

Gəlirlər, Bankın ödənişləri almaq hüququ təyin ediləndə, tanınır.

Xarici valyutanın çevrilməsi

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları Bankın funksional və təqdimat valyutası olan Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir. Xarici valyutalarla aparılan əməliyyatlar ilk öncə əməliyyat tarixində qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyuta ilə olan monetar aktivlər və öhdəliklər hesabat tarixinə məzənnədən istifadə etməklə funksional valyutaya yenidən çevrilir. Xarici valyutalarla olan əməliyyatların çevrilməsindən yaranan bütün fərqlər konsolidə edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda "Xarici valyutalarla əməliyyatlar üzrə xalis gəlir – Məzənnə fərqi" maddəsi üzrə tanınır. Xarici valyuta ilə olan və ilkin dəyəri ilə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr əməliyyatın həyata keçirilmə tarixinə mövcud olan məzənnəyə görə çevrilir. Xarici valyuta ilə olan və ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyər təyin edildiyi tarixdə mövcud olan məzənnəyə görə çevrilir.

Xarici valyuta ilə əməliyyatın müqavilə məzənnəsi ilə Mərkəzi Bankın həmin əməliyyat tarixinə rəsmi məzənnəsi arasında fərqlər xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xərcləri çıxmaqla gəlirlərə daxil edilir.

Bank bu birləşdirilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün aşağıdakı xarici valyuta məzənnələrindən istifadə etmişdir:

	2010	2009
1 ABŞ dolları	0.7979 AZN	0.8031 AZN
1 Avro	1.0560 AZN	1.1499 AZN

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)****Mühasibat uçotu prinsiplərində gələcək dəyişikliklər*****Qəbul edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standart və şərhlər******24 sayılı MUBS "Əlaqəli tərəf haqqında açıqlamalar" (Düzəliş)***

2009-cu ilin noyabr ayında buraxılmış düzəliş edilmiş 24 sayılı MUBS dövlətə aid müəssisələr haqqında açıqlamaları sadələşdirir və əlaqəli tərəf anlayışını aydınlaşdırır. Əvvəllər, dövlət tərəfindən nəzarət edilən və ya əhəmiyyətli təsir göstərilən müəssisə həmin dövlətin nəzarət etdiyi və ya əhəmiyyətli təsir göstərdiyi digər müəssisələrlə bütün əməliyyatlar haqqında məlumat verməli idi. Düzəliş edilmiş standart belə əməliyyatlar haqqında açıqlamanın yalnız həmin əməliyyatlar ayrı-ayrılıqda və ya birlikdə mühüm olanda verilməsini tələb edir. Düzəliş edilmiş 24 sayılı MUBS 1 yanvar 2011-ci il tarixində və ya bundan sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir və onun daha erkən tətbiq edilməsinə icazə verilir. Bank gözləyir ki, düzəliş edilmiş bu standart Bankın konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına təsir göstərməyəcəkdir.

32 sayılı MUBS "Maliyyə alətləri: Təqdimat": Hüquqların emissiyasının təsnif edilməsi"

2009-cu ilin oktyabr ayında MUBSK 32 sayılı MUBS-a düzəliş buraxmışdır. Müəssisələr bu düzəlişi 1 fevral 2010-cu il tarixində və sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edəcəkdir. Daha erkən tətbiqə də yol verilir. Bu düzəliş 32 sayılı MUBS-da maliyyə öhdəliyinin tərifini dəyişərək, hüquqların emissiyasının və müəyyən opsiyon və varrantların kapital alətləri kimi təsnif edilməsini nəzərdə tutur. Bu qayda hüquqlar proporsional şəkildə müəssisənin eyni sinifdən olan qeyri-törəmə kapital alətlərinin bütün mövcud mülkiyyətçilərinə müəssisənin müəyyən sayda kapital alətlərinin hər hansı valyutada müəyyən edilmiş məbləğə alınması məqsədilə verildə tətbiq edilir. Bank gözləyir ki, bu düzəliş Bankın konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına təsir göstərməyəcəkdir.

9 sayılı MHBS "Maliyyə alətləri"

2009-cu ilin noyabr ayında MUBSK 9 sayılı "Maliyyə alətləri" MHBS-in birinci fazasını buraxmışdır. Bu standart tədricən 39 sayılı "Maliyyə hesabatları: Tanınması və ölçülməsi" MUBS-u əvəz edəcəkdir. 9 sayılı MHBS 1 yanvar 2013-cü il tarixində və sonra başlayan maliyyə illərinə tətbiq ediləcəkdir. Müəssisələr birinci fazanı 31 dekabr 2009-cu il tarixində və ya bu tarixdən sonra başa çatan hesabat dövrləri üçün tətbiq edə bilər. 9 sayılı MHBS-in birinci fazası maliyyə aktivlərinin təsnif edilməsi və ölçülməsi üçün yeni tələbləri irəli sürür. Xüsusilə, sonrakı ölçülmələr üçün bütün maliyyə aktivləri amortizasiya edilmiş dəyərlə və ya ədalətli dəyərlə mənfəət və ya zərər vasitəsi ilə təsnif edilməli, satış üçün saxlanılmayan kapital alətlərinin isə sair məcmu gəlir vasitəsi ilə ədalətli dəyərlə ölçülə bilməsi ləğv olunmaz opsiyonla təmin edilməlidir. Bank hazırda yeni Standartın qəbul edilməsinin təsirini qiymətləndirir və ilk tətbiq tarixini müəyyən edir.

7 sayılı MHBS-na və ona aid olan sənədlərə aşağıdakılara uyğun düzəlişlər edilmişdir:

- 9 sayılı MHBS "Maliyyə alətləri" (2009-cu ilin noyabr ayında buraxılmışdır)
- Açıqlamalar — Maliyyə aktivlərinin köçürülməsi (2010-cu ilin oktyabr ayında buraxılmışdır)
- 9 sayılı MHBS "Maliyyə alətləri" (2010-cu ilin oktyabr ayında buraxılmışdır)

Bu düzəlişlər 1 yanvar 2011-ci ildən sonra qüvvəyə minir. Bank gözləyir ki, düzəliş edilmiş standart Bankın konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına təsir göstərməyəcəkdir.

9 sayılı "Maliyyə alətləri" MHBS-na uyğun olaraq (2009-cu ilin noyabr ayı və 2010-cu ilin oktyabr ayında buraxılmışdır) 12 sayılı MHBS-na düzəlişlər edilmişdir. Bu düzəlişlər 1 yanvar 2013-cü ildən qüvvəyə minir. Bank gözləyir ki, düzəliş edilmiş standart Bankın konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına təsir göstərməyəcəkdir.

14 sayılı BMHŞK şərhli Düzəliş – Minimal maliyyələşdirmə tələbinin əvvəlcədən ödəmələri

2007-ci ilin iyul ayında müəyyən edilmiş faydalı aktiv üzrə limit, minimal maliyyələşdirmə tələbləri və onların qarşılıqlı əlaqəsi Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhləri Komitəsi tərəfindən işlənib hazırlanmış və Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası tərəfindən buraxılmışdır. 14 sayılı BMHŞK şərhli və ona əlavə edilmiş sənədlərə minimal maliyyələşdirmə tələbi üçün əvvəlcədən ödəmə əlavə edilmişdir (2009-cu ilin noyabr ayında buraxılmışdır). Bu düzəlişlər 1 yanvar 2011-ci ildən qüvvəyə minir. 14 sayılı BMHŞK şərhinin Bankın konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilmir.

19 sayılı BMHŞK şərhli "Maliyyə öhdəliklərinin kapital alətləri ilə ödənilməsi"

19 sayılı BMHŞK şərhli 2009-cu ilin noyabr ayında buraxılmışdır və 1 iyul 2010-cu ildə və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir. Bu şərh maliyyə öhdəliyinin şərtləri dəyişəndə və maliyyə öhdəliyini tam və ya qismən ödəmək üçün kreditora kapital alətinin buraxılması ilə nəticələndə uçot qaydasını aydınlaşdırır. 19 sayılı BMHŞK şərhinin Bankın konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilmir.

MHBS-lərə təkmilləşdirmələr

2010-cu ilin may ayında MUBSK standartlara, ilk öncə uyğunsuzluqları aradan götürmək və mətni aydınlaşdırmaq məqsədilə üçüncü düzəlişlər toplusunu buraxmışdır. Düzəlişlərin böyük hissəsi 1 yanvar 2011-ci il tarixində və ya bundan sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir. Hər bir standart üçün ayrıca keçid şərtləri nəzərdə tutulur.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)****Mühasibat uçotu prinsiplərində gələcək dəyişikliklər (davamı)*****Qəbul edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standart və şərtlər (davamı)***

2010-cu ilin may ayının "MHBS-na təkmilləşdirmələr"inə daxil olan düzəlişlər Bankın mühasibat uçotu prinsiplərinə, maliyyə vəziyyətinə və ya əməliyyat nəticələrinə aşağıda təsvir olunan formada təsir göstərəcəkdir.

- 3 sayılı MHBS "Müəssisələrin birləşməsi": ölçmə seçimlərinin əhatə dairəsini məhdudlaşdıraraq müəyyən edir ki, yalnız ləğv etmə halında sahibləri müəssisənin xalis aktivlərində proporsional payla təmin edən mülkiyyət paylarını təqdim edən nəzarət olunmayan paylarla bağlı komponentləri ya ədalətli dəyərlə, ya da alınan müəssisənin müəyyən edilə bilən xalis aktivlərində mülkiyyət alətlərinin cari proporsional payı kimi ölçülməlidir. Düzəliş Bankın yenidən baxılmış 3 sayılı MHBS-ı tətbiq etdiyi tarixdən tətbiq edilməli olduğu üçün, həmin düzəliş qəbul edilənə qədər 3 sayılı MHBS-nin təsirini nəzərə almaq məqsədilə yenidən hesablamaların aparılması tələb oluna bilər. Bank gözləyir ki, 3 sayılı MHBS-na digər düzəlişlər Bankın konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına təsir göstərməyəcəkdir.
- 7 sayılı MHBS "Maliyyə alətləri: Məlumatın açıqlanması"; kəmiyyət və kredit riski açıqlamalarına düzəlişlər təqdim edir. Əlavə tələblərin cüzi təsire malik olması gözlənilir, çünki, gözlənilirdi kimi, məlumat asanlıqla əldə edilə biləcəkdir.

MHBS-na təkmilləşdirmələrdən irəli gələn aşağıdakı standartlarda düzəlişlər Bankın mühasibat uçotu siyasəti, maliyyə vəziyyəti və ya nəticələrinə heç bir təsir göstərməmişdir: 1 sayılı MHBS "MHBS-ların ilk dəfə tətbiqi", 1 sayılı MUBS "Maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi" və 13 sayılı BMHŞK "Müştərilərin loyallığı proqramları".

4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və proqnozları

Bankın uçot qaydalarının tətbiq edilməsi zamanı rəhbərlik öz mühakimələrindən istifadə etmiş və konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında əks etdirilmiş məbləğlərə dair proqnozlar vermişdir. Mühakimələrin və qiymətləndirmələrin istifadə edildiyi ən əhəmiyyətli hallar aşağıda göstərilir:

Kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat

Bank müntəzəm qaydada kreditlərinin və alınacaq məbləğlərin dəyərsizləşmə baxımından təhlilini aparır. Bank borcalan maliyyə çətinlikləri ilə qarşılaşdığı və analoji borcalanlar haqqında kifayət qədər faktiki məlumatlar olmayan hallarda dəyərsizləşmə zərərələrinin qiymətləndirilməsində subyektiv mühakimələrdən istifadə edir. Eynilə, Bank qrupa daxil olan borcalanların öhdəlikləri ödəmək statusunda mənfi dəyişikliklərə və ya Bankın daxilində aktivlər üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqəli olan dövlət və ya rezident iqtisadi şəraitlərin dəyişməsinə işarə edən müşahidə edilən məlumatlar əsasında gələcək pul vəsaitləri axınlarında dəyişiklikləri qiymətləndirir. Rəhbərlik kreditlər və debitor borclar qrupları üzrə analoji kredit riski və obyektiv dəyərsizləşmə sübutları olan aktivlərlə bağlı zərərələrin strukturu haqqında tarixi məlumatlar əsasında qiymətləndirmələrdən istifadə edir. Bank cari şəraitləri əks etdirmək məqsədilə kreditlər və ya debitor borclar qrupu üçün müşahidə edilən məlumatlarda düzəliş aparmaq üçün mühakimələrdən istifadə edir.

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmiş maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri fəal bazardan əldə edilə bilməyəndə, onlar riyazi modellərin işlədilməsini daxil edən müxtəlif qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Bu modellər üçün ilkin verilənlər mümkün olanda müşahidə edilə bilən bazardan götürülür, mümkün olmayanda isə ədalətli dəyərlərin müəyyən edilməsi üçün müəyyən dərəcədə mühakimələrin istifadə edilməsi tələb olunur.

Vergilər

Azərbaycanın qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez edilən dəyişikliklərə məruzdur. Cari ilin mənfəəti kapitalaşdırılırsa, maliyyə təşkilatlarının 1 yanvar 2009-cu ildən etibarən (3 ardıcıl ildə) mənfəət vergisinin ödənilməsindən azad edilməsinə yol verən və Bankın əməliyyat və əqdlərinə tətbiq edilən yeni qanun da daxil olmaqla, həmin qanunvericiliyin və dəyişikliklərin rəhbərlik tərəfindən şərti müvafiq orqanlar tərəfindən qəbul edilməyə bilər. Nəticədə, əlavə iri vergi, cərimə və faiz hesablanı bilər. Vergi yoxlamaları yoxlama ili də daxil olmaqla üç təqvim ili üzrə aparıla bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, 31 dekabr 2010-cu il tarixinə müvafiq qanunvericiliyin rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilən şərti münasibdir və Bankın vergi mövqeyi qəbul ediləcəkdir.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***5. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri**

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
Kassada olan pul vəsaitləri	8,707	6,810
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında cari hesablar	1,368	2,962
Digər kredit təşkilatlarında cari hesablar	6,980	11,808
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	<u>17,055</u>	<u>21,580</u>

31 dekabr 2010-cu il tarixinə digər kredit təşkilatlarında cari hesablara İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatına (İƏİT) daxil olan beynəlxalq miqyasda tanınmış iki banka qoyulmuş 2,654 min AZN məbləği daxil idi (2009-cu ildə: beynəlxalq miqyasda tanınmış iki İƏİT bankına qoyulmuş 11,021 min AZN).

31 dekabr 2010-cu il tarixinə digər kredit təşkilatlarında cari hesablara üç Azərbaycan bankında 3,961 min AZN məbləği daxildir (2009-cu ildə: iki Azərbaycan bankına qoyulmuş 20 min AZN).

2010-cu il ərzində Bank tərəfindən yerinə yetirilmiş qeyri-nağd əməliyyatlar 2009-cu ilin mənfəəti üzrə kapitalizasiyadan və 6,052 min AZN məbləğində səhmdar kapitalının buraxılmasından (2009-cu ildə: sıfır) ibarət olmuşdur.

6. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər

Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərə aşağıdakılar daxildir:

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
90 gündən artıq müddətə qoyulmuş müddətli depozitlər	2,384	5,507
Kredit təşkilatına verilmiş kredit	1,500	1,500
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında məcburi ehtiyat	709	412
Blok edilmiş hesablar	353	355
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	<u>4,946</u>	<u>7,774</u>

31 dekabr 2010-cu il tarixində müddətli depozitlərə iki (2009-cu ildə: bir) Azərbaycan bankına və digər MDB banklarına (2009-cu ildə: beynəlxalq miqyasda tanınmış bir İƏİT bankı) qoyulmuş müddətli 2011-ci ilin yanvar və aprel aylarında (2009-cu ildə: 2010-cu ilin mart ayında) başa çatan 2.5%- 14% (2009-cu ildə: 0.6%) effektiv illik faiz dərəcəsi ilə 2,260 min AZN (2009-cu ildə: 5,175 min AZN) daxil idi.

31 dekabr 2010-cu il tarixində kredit təşkilatına verilmiş kreditə bir (2009-cu ildə: bir) Azərbaycan bankına qoyulmuş müddətli 2011-ci ilin yanvar ayında (2009-cu ildə: 2010-cu ilin yanvar ayında) başa çatan 9.5% (2009-cu ildə: 15.0%) effektiv illik faiz dərəcəsi ilə 1,500 min AZN (2009-cu ildə: 1,500 min AZN) daxil idi.

Azərbaycandakı kredit təşkilatlarından müştərilərdən cəlb edilmiş vəsaitlərin səviyyəsindən asılı olaraq faiz qazandırmayan pul depozitinin (məcburi ehtiyatın) ARMB-da saxlanması tələb edilir. Bankın bu depoziti geri almaq imkanı qanunvericiliklə əhəmiyyətli dərəcədə məhdudlaşdırılır.

Blok edilmiş hesablar MasterCard International vasitəsi ilə ödəmə əməliyyatlarını təmin etmək məqsədilə yerləşdirilmiş zəmanət depozitlərindən ibarətdir.

7. Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
İstehlak kreditləri	74,194	28,607
Avtokreditlər	61,291	50,314
Biznes kreditləri	28,302	35,682
Mikrokreditlər	16,560	14,344
Kartlar	6,291	6,912
Müştərilərə verilmiş ümumi kreditlər	<u>186,638</u>	<u>135,859</u>
Çıxılın – Dəyersizləşmə ehtiyatı	(8,462)	(6,829)
Müştərilərə verilmiş kreditlər	<u>178,176</u>	<u>129,030</u>

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)

(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)

7. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)**Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə dəyərdən düşmə ehtiyatı**

Müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatın siniflər üzrə tutuşdurulması aşağıda göstərilir:

	<i>Avto-kreditlər 2010</i>	<i>Biznes kreditləri 2010</i>	<i>İstehlak kreditləri 2010</i>	<i>Mikro-kreditlər 2010</i>	<i>Kartlar 2010</i>	<i>Cəmi 2010</i>
1 yanvar 2010-cu il	923	2,752	1,990	901	263	6,829
İl üzrə xərc	839	795	29	456	24	2,143
Silinmiş məbləğlər	(12)	-	(495)	(27)	(43)	(577)
Bərpalar	-	-	14	2	51	67
31 dekabr 2010-cu il	1,750	3,547	1,538	1,332	295	8,462
Fərdi dəyərsizləşmə	-	255	-	-	-	255
Məcmu dəyərsizləşmə	1,750	3,292	1,538	1,332	295	8,207
	1,750	3,547	1,538	1,332	295	8,462
Fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə ehtiyatı çıxıldıqdan əvvəl fərdi şəkildə dəyərsizləşməsi müəyyən edilmiş kreditlərin ümumi məbləği	-	505	-	-	-	505
	1,750	3,547	1,538	1,332	295	8,462
	<i>Avto-kreditlər 2009</i>	<i>Biznes kreditləri 2009</i>	<i>İstehlak kreditləri 2009</i>	<i>Mikro-kreditlər 2009</i>	<i>Kartlar 2009</i>	<i>Cəmi 2009</i>
1 yanvar 2009-cu il	1,459	983	1,190	377	848	4,857
İl üzrə xərc (bərpa)	(412)	1,769	799	515	(182)	2,489
Silinmiş məbləğlər	(127)	-	-	-	(531)	(658)
Bərpalar	3	-	1	9	128	141
31 dekabr 2009-cu il	923	2,752	1,990	901	263	6,829
Fərdi dəyərsizləşmə	-	404	-	-	-	404
Məcmu dəyərsizləşmə	923	2,348	1,990	901	263	6,425
	923	2,752	1,990	901	263	6,829
Fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə ehtiyatı çıxıldıqdan əvvəl fərdi şəkildə dəyərsizləşməsi müəyyən edilmiş kreditlərin ümumi məbləği	-	3,344	-	-	-	3,344

Fərdi dəyərsizləşmiş kreditlər

31 dekabr 2010-cu il tarixinə fərdi dəyərsizləşmə ehtiyatı ayrılmış kreditlər üzrə hesablanmış faiz gəliri 137 min AZN (2009-cu ildə: 126 min AZN) məbləğindən ibarətdir.

31 dekabr 2010-cu il tarixində fərdi şəkildə dəyərsizləşməsi müəyyən edilmiş kreditlərlə bağlı Bankın saxladığı girovun ədalətli dəyəri 600 min AZN (2009-cu ildə: 8,447 min AZN) təşkil edir. ARMB-nin tələblərinə uyğun olaraq kreditlər yalnız Müşahidə Şurasının icazəsi ilə və müəyyən hallarda müvafiq məhkəmə qərarı ilə silinə bilər.

Girov və kredit riskini azaldan digər alətlər

Tələb olunan girovun məbləği və növü qarşı-tərəflərin kredit riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Girov növlərinin qəbul edilə bilməsi və qiymətləndirmə parametrlərinə dair prinsiplər tətbiq edilmişdir.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)

(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)

7. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)**Girov və kredit riskini azaldan digər alətlər (davamı)**

Əldə edilmiş girovun əsas növləri aşağıdakılardır:

- Avtokreditlər üçün pul vəsaitləri, nəqliyyat vasitələri üzrə girov, üçüncü tərəflərin zəmanətləri,
- Biznes kreditləri üçün daşınmaz əmlak, mal-material ehtiyatları və ticarət alınacaq məbləğlər üzrə girov, üçüncü tərəflərin zəmanətləri,
- İstehlak kreditləri üçün pul vəsaitləri, kreditə verilmiş istehlakçı malları üzrə girov, üçüncü tərəflərin zəmanətləri, yaşayış sahələrinin ipotekası,
- Mikrokreditlər üzrə pul vəsaitləri, mal-material ehtiyatları və ticarət alınacaq məbləğlər, üçüncü tərəflərin zəmanətləri, daşınmaz əmlak üzrə girov,
- Kartlar üzrə kredit üçün pul vəsaitləri, üçüncü tərəflərin zəmanətləri.

Rəhbərlik girovun bazar dəyərini izləyir, əsas müqaviləyə uyğun olaraq əlavə girov tələb edir və kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatın kifayət etməsini yoxladığı zaman alınmış girovun bazar dəyərini nəzarət altında saxlayır.

31 dekabr 2010-cu il tarixinə Bankın satmaqda olduğu əmlakın cari dəyəri 87 min AZN olmuşdur. Bankın siyasətinə uyğun olaraq, mülkiyyətə geri alınmış əmlak nizamlı qaydada satılmalıdır. Gəlirlər mövcud tələbləri azaltmaq və ya ödəmək üçün istifadə edilir. Ümumiyyətlə, Bank mülkiyyətə geri alınmış əmlakı biznes məqsədləri ilə işletmir.

Kreditlər aşağıdakı növ müştərilərə verilmişdir:

	2010	2009
Fiziki şəxslər	174,782	118,980
Özəl şirkətlər	11,856	15,275
Dövlət şirkətləri	-	1,604
Müştərilərə verilmiş ümumi kreditlər	186,638	135,859

Kreditlər əsas etibarilə Azərbaycanın daxilində aşağıdakı sənaye sektorlarında verilmişdir:

	2010	2009
Fiziki şəxslər	174,782	118,980
Ticarət və xidmətlər	7,616	9,463
Kənd təsərrüfatı və yeyinti sənayesi	3,265	1,362
İstehsal	564	2,877
Daşınmaz əmlakın tikintisi	411	1,954
Digər	-	1,223
Müştərilərə ümumi kreditlər	186,638	135,859

Maliyyə lizinqi üzrə alınacaq məbləğlər

Korporativ kreditlərinin verilməsi portfelinə maliyyə lizinqi üzrə alınacaq məbləğlər daxildir. 31 dekabr 2010-cu il tarixinə maliyyə lizinqi üzrə alınacaq məbləğlərin təhlili aşağıda təqdim olunur:

	1 ildən az	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Cəmi
Maliyyə lizinqlərinə ümumi investisiya	2,038	889	202	3,129
Maliyyə lizinqləri üzrə əldə edilməmiş gələcək maliyyə gəliri	(264)	(283)	(41)	(588)
Maliyyə lizinqlərinə xalis investisiya	1,774	606	161	2,541

Korporativ kreditlərinin verilməsi portfelinə maliyyə lizinqi üzrə alınacaq məbləğlər daxildir. 31 dekabr 2009-cu il tarixinə maliyyə lizinqi üzrə alınacaq məbləğlərin təhlili aşağıda təqdim olunur:

	1 ildən az	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Cəmi
Maliyyə lizinqlərinə ümumi investisiya	2,862	1,051	-	3,913
Maliyyə lizinqləri üzrə əldə edilməmiş gələcək maliyyə gəliri	(447)	(140)	-	(587)
Maliyyə lizinqlərinə xalis investisiya	2,415	911	-	3,326

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***8. Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları**

Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları aşağıdakılardan ibarətdir:

	2010	2009
Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış istiqrazlar	15,759	8,072
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən buraxılmış notlar	10,690	5,948
Azərbaycan İpoteka Fondu tərəfindən buraxılmış notlar	3,617	-
Korporativ istiqrazlar	-	200
Digər	167	149
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	30,233	14,369

Həmin qiymətli kağızların nominal faiz dərəcələri və ödəmə müddətləri aşağıdakı kimidir:

	2010		2009	
	İllik faiz dərəcəsi	Ödəmə müddəti	İllik faiz dərəcəsi	Ödəmə müddəti
Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış istiqrazlar	1.5%-2.99%	1-6 ay	0.4%-1.7%	1-5 ay
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən buraxılmış notlar	1.3%-2.2%	1 ay	1.0%	1 ay
Azərbaycan İpoteka Fondu tərəfindən buraxılmış notlar	3.0%-3.1%	72-108 ay	-	-
Korporativ istiqrazlar	-	-	14.0%	12 ay

9. Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıqlarda hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Torpaq və binələr	Məbel və avadanlıq	Kompüter və rabitə avadanlığı	Nəqliyyat vasitələri	Digər	Cəmi
İlkin dəyər və ya yenidən qiymətləndirilmiş məbləğ						
31 dekabr 2008	13,606	1,784	1,533	336	14	17,273
Daxilolmalar	49	164	136	60	2	411
Silinmələr	(22)	(2)	(6)	-	-	(30)
Köçürmələr	-	(14)	-	-	9	(5)
Yenidən qiymətləndirmənin	(2,392)	-	-	-	-	(2,392)
31 dekabr 2009	11,241	1,932	1,663	396	25	15,257
Daxilolmalar	-	219	329	45	1	594
Silinmələr	-	(146)	(35)	(21)	-	(202)
Yenidən qiymətləndirmənin	-	-	-	-	-	-
31 dekabr 2010	11,241	2,005	1,957	420	26	15,649
Yığılmış köhnəlmə						
31 dekabr 2008	(3,603)	(882)	(757)	(107)	(6)	(5,355)
Köhnəlmə xərci	(679)	(320)	(305)	(62)	(3)	(1,369)
Yenidən qiymətləndirmə	751	-	-	-	-	751
Silinmələr	3	1	2	-	-	6
31 dekabr 2009	(3,528)	(1,201)	(1,060)	(169)	(9)	(5,967)
Köhnəlmə xərci	(567)	(300)	(308)	(69)	(4)	(1,248)
Silinmələr	-	146	19	21	-	186
31 dekabr 2010	(4,095)	(1,355)	(1,349)	(217)	(13)	(7,029)
Xalis balans dəyəri:						
31 dekabr 2008	10,003	902	776	229	8	11,918
31 dekabr 2009	7,713	731	603	227	16	9,290
31 dekabr 2010	7,146	650	608	203	13	8,620

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***9. Əmlak və avadanlıqlar (davamı)**

31 dekabr 2010-cu il tarixinə əmlak və avadanlığa 1,251 min AZN (2009-cu ildə: 899 min AZN) məbləğində tamamilə amortizasiya olunmuş aktivlər daxildir.

Bank 31 dekabr 2010-cu il tarixinə binalarının nümunəvi dəyərini və binaların bu qiymətləndirmə tarixinə olan dəyəri ilə əvvəlki ilin qiymətləndirmə proseduru ilə müəyyən edilmiş dəyəri arasındakı mümkün fərqi müəyyən etmək məqsədilə müstəqil qiymətləndiriciyə müraciət etmişdir. Yenidən qiymətləndirmənin tarixi 31 dekabr 2010-cu ildir.

Binalar ilkin dəyərindən istifadə etməklə əks etdirilsəydi, balans dəyərləri aşağıdakı kimi olardı:

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
İlkin dəyər	2,022	2,022
Yığılmış köhnəlmə və dəyərsizləşmə	(531)	(446)
Xalis balans dəyəri	<u>1,491</u>	<u>1,576</u>

10. Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlərdə hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>Lisensiyalar</i>	<i>Kompüter proqramı</i>	<i>Cəmi</i>
İlkin dəyər			
31 dekabr 2008	143	331	474
Daxilolmalar	8	21	29
31 dekabr 2009	151	352	503
Daxilolmalar	-	-	-
31 dekabr 2010	<u>151</u>	<u>352</u>	<u>503</u>
Yığılmış amortizasiya			
31 dekabr 2008	(38)	(75)	(113)
Amortizasiya xərci	(16)	(33)	(49)
31 dekabr 2009	(54)	(108)	(162)
Amortizasiya xərci	(16)	(33)	(49)
31 December 2010	<u>(70)</u>	<u>(141)</u>	<u>(211)</u>
Xalis balans dəyəri:			
31 dekabr 2008	<u>105</u>	<u>256</u>	<u>361</u>
31 dekabr 2009	<u>97</u>	<u>244</u>	<u>341</u>
31 dekabr 2010	<u>81</u>	<u>211</u>	<u>292</u>

11. Sair aktivlər və öhdəliklər

Sair aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
Ödənilməkdə olan məbləğlər	300	180
Əmlak və avadanlıqların alınması üçün əvvəlcədən ödəmələr	148	20
Mülkiyyətə alınmış əmlak	87	87
Təxirə salınmış xərclər	18	74
Digər	52	34
Sair aktivlər	<u>605</u>	<u>395</u>

Sair öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
2009-cu və 2010-cu illərin kapitallaşdırılmış mənfəəti üzrə hesablanmış vergi	1,481	-
Hesablanmış xərclər	991	16
Bankın səhmdarlarına ödəniləcək dividendlər	874	269
Ödənilməkdə olan öhdəliklər	355	241
Sosial sığorta xərcləri	274	-
Digər	-	6
Sair öhdəliklər	<u>3,975</u>	<u>532</u>

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***12. Banklara və digər maliyyə təşkilatlarına ödəniləcək məbləğlər**

Banklara və digər maliyyə təşkilatlarına ödəniləcək məbləğlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2010	2009
Tələbli depozitlər	915	604
Müddətli depozitlər	15,626	17,144
Maliyyə təşkilatlarından kreditlər	20,190	28,922
Blok edilmiş hesablar	2,853	5,023
	39,584	51,693

31 dekabr 2010-cu il tarixinə tələb əsasında depozitlərə iki (2009-cu ildə: iki) Azərbaycan maliyyə təşkilatına ödənilməli olan 615 min AZN (2009-cu ildə: 456 min AZN) daxildir.

31 dekabr 2010-cu il tarixinə müddətli depozitlərə və kreditlərə on (2009-cu ildə: on) İƏİT və qeyri-İƏİT maliyyə təşkilatlarına ödənilməli olan 26,148 min AZN (2009-cu ildə: 37,242 min AZN) daxildir.

Blok edilmiş hesablar qarşı-tərəf şirkət tərəfindən həmin şirkətin təqdim etdiyi və zəmanət verdiyi kreditlər üçün girov kimi yerləşdirilmiş məbləğləri təmsil edir.

Tələbli və müddətli depozitlərə aşağıdakı növ təşkilatlardakı hesablar daxildir:

	2010	2009
Sığorta şirkətləri	12,832	10,147
İnvestisiya şirkətləri	3,029	3,309
Banklar	64	3,058
Digər maliyyə təşkilatları	616	1,234
Tələbli və müddətli depozitlər	16,541	17,748

31 dekabr 2010-cu il tarixinə müddətli depozitlər ödəmə müddəti 2011-2012 illərdə (2009-cu ildə: 2010 – 2011) başa çatan, effektiv illik faiz dərəcəsi 9.0% -17.0% (2009-cu ildə: 7.0% -16.3% olan maliyyə təşkilatları qarşısında olmuşdur.

Maliyyə təşkilatlarından alınmış kreditlərə aşağıdakı növ təşkilatlardakı hesablar daxildir:

	2010	2009
Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu	6,463	7,791
Banklar	3,581	4,738
Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı	3,118	6,595
Alman-Azərbaycan Fondu	2,378	2,943
Azərbaycan İpoteka Fondu	1,745	1,833
Asiya İnkişaf Bankı	1,443	2,189
İnvestisiya şirkətləri	1,462	1,920
Digər maliyyə təşkilatları	-	913
Maliyyə təşkilatlarından kreditlər	20,190	28,922

Bu kreditlərin nominal faiz dərəcələri və ödəmə müddətləri aşağıdakı kimidir:

	2010		2009	
	<i>İllik faiz dərəcəsi</i>	<i>Ödəmə müddəti</i>	<i>İllik faiz dərəcəsi</i>	<i>Ödəmə müddəti</i>
Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu	1.0 %	2011 – 2015	1.0%	2010 – 2014
Banklar	8.0 % - 10.0 %	2011	14.5% - 16.0%	2010
İnvestisiya şirkətləri	9%-18%	2011-2012	17.0% - 18.0%	2011 – 2012
Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı	4.9 % - 16.0 %	2011 - 2013	2.5% - 16.0%	2010 – 2013
Alman-Azərbaycan Fondu	4.7 % - 4.8 %	2011 – 2015	4.4% - 4.8%	2010 - 2015
Azərbaycan İpoteka Fondu	2.0 %	2014 – 2032	2.0%	2014 – 2032
Asiya İnkişaf Bankı	6.9%	2011 – 2012	4.8% - 6.9%	2010 - 2012
Digər maliyyə təşkilatları	-	-	15.5%	2010

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilməyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***13. Müştərilər qarşısında öhdəliklər**

Müştərilər qarşısında öhdəliklərə aşağıdakılar daxildir:

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
Cari hesablar	21,399	19,118
Müddətli depozitlər	134,357	74,242
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	<u>155,756</u>	<u>93,360</u>

Zəmanətlər üçün girov kimi saxlanılan (Qeyd 17)

122 11

Kreditlər üçün girov kimi saxlanılan

174 180

İstifadə edilməmiş kredit vəsaitləri üçün girov kimi saxlanılan (Qeyd 17)

2,535 1,246

31 dekabr 2010-cu il tarixinə ödəmə müddəti 2011 – 2024 illərdə başa çatan (2009-cu ildə: 2010 – 2024), effektiv illik faiz dərəcəsi 1.0% - 21.0% olan (2009-cu ildə: 2.0% - 21.0%) müddətli depozitlər müştərilər qarşısında olmuşdur.

31 dekabr 2010-cu il tarixinə müştərilər qarşısında 25,916 min AZN (17%) Bankın on (2009-cu ildə: on) iri müştərisi qarşısında olmuşdur (2009-cu ildə – 23,397 min AZN (25%)).

Müddətli depozitlərə 131,666 min AZN (2009-cu ildə: 72,205 min AZN) məbləğində fiziki şəxslərin depozitləri daxildir. Azərbaycanın Mülki Məcəlləsinə uyğun olaraq Bank bu depozitləri əmanətçinin tələbi ilə ödəməyə borcludur. Müddətli depozit vaxtı başa çatmamış əmanətçinin tələbi ilə ödənilərsə və müqavilə ilə digər faiz dərəcəsi nəzərdə tutulmayıbsa, müvafiq faiz tələb əsasında ödənilən faiz dərəcəsinə əsasən ödəniləcəkdir.

Müştərilərə ödəniləcək məbləğlərə aşağıdakı növ müştərilərin hesabları daxildir:

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
Fiziki şəxslər	140,764	77,717
Özəl müəssisələr	13,770	14,381
İşçilər	775	1,034
Dövlət və büdcə təşkilatları	447	140
Digər	-	88
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	<u>155,756</u>	<u>93,360</u>

Aşağıdakı cədvəldə müştəri hesabları iqtisadi sektorlar üzrə təhlil edilir:

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
Fiziki şəxslər və işçilər	141,539	78,751
Enerji	7,170	5,792
Ticarət və xidmətlər	4,675	6,241
Tikinti	1,419	1,291
Nəqliyyat və rabitə	888	379
İstehsal	64	207
Kənd təsərrüfatı	1	699
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	<u>155,756</u>	<u>93,360</u>

14. Vergilər

Korporativ mənfəət vergisi xərci aşağıdakılardan ibarətdir:

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
Cari vergi xərci	86	(75)
Mənfəət vergisi xərci	<u>(86)</u>	<u>(75)</u>

İl ərzində sair məcmu gəlirə aid edilmiş təxirə salınmış vergi ilə bağlı məbləğlər aşağıdakılardır:

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
Binaların yenidən qiymətləndirilməsi	-	328
Sair məcmu gəlirə aid edilmiş mənfəət vergisi	<u>-</u>	<u>328</u>

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)

(Başqa cür qeyd edilməyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)

14. Vergilər (davamı)

Azərbaycanın hüquqi şəxsləri fərdi vergi bəyannamələrini təqdim etməlidirlər.

19 iyun 2009-cu il tarixində Vergi Məcəlləsinə düzəliş edilərək, korporativ mənfəət vergisi 1 yanvar 2010-cu il tarixindən 22%-dən 20%-dək azaldılmışdır.

Bankarın, sığorta və yenidən sığorta şirkətlərinin fəaliyyətinin gücləndirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanununa (N710-IIIQ sayılı 28 oktyabr 2008-ci il tarixli) uyğun olaraq maliyyə təşkilatları, son ilin mənfəətini kapitalaşdırmaq şərti ilə, 1 yanvar 2009-cu il tarixindən etibarən 3 ardıcıl il ərzində mənfəət vergisinin ödənilməsindən azad edilir. Nəticədə, 9 mart 2010-cu il tarixində keçirilmiş səhmdarların iclasında Bank 2009-2011-ci illər ərzində qanuna uyğun olaraq vergidən azad edilmədən istifadə etmək qərarını qəbul etmişdir.

Effektiv mənfəət vergisi dərəcəsi yerli qanunvericiliyə uyğun mənfəət vergisi dərəcəsinə fərqlənir. Aşağıdakı cədvəldə yerli qanunvericilik əsasında mənfəət vergisi xərci faktiki xərclərlə tutuşdurulur:

	2010	2009
Vergidən əvvəl mənfəət	11,597	6,164
Yerli qanunvericiliyə uyğun olan vergi dərəcəsi	20%	22%
Yerli qanunvericiliyə uyğun dərəcə ilə nəzəri mənfəət vergisi ödənişi	(2,319)	(1,356)
Vergidən azad olan mənfəət	2,666	1,356
Mənfəət hesabına xərclər	(433)	(75)
Mənfəət vergisi xərci	(86)	(75)

31 dekabr 2010-cu il tarixinə cari mənfəət vergisi öhdəliyi 18 min AZN olmuşdur (2009-cu ildə: 30 min AZN) olmuşdur.

31 dekabrda təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri və onların müvafiq illərdə hərəkətləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	Müvəqqəti fərqlərin yaranması və aradan götürülməsi			Müvəqqəti fərqlərin yaranması və aradan götürülməsi		
	Mənfəət və zərər haqqında hesabatda		2009	Mənfəət və zərər haqqında hesabatda		2010
	2008	Sair məcmu gəlirdə		2009	Sair məcmu gəlirdə	
Çıxılan müvəqqəti fərqlərin vergiyə təsiri:						
Kreditin dəyersizləşməsi üçün ehtiyat	174	(174)	-	-	-	-
Əmlak və avadanlıq	4	(4)	-	-	-	-
Təxirə salınmış vergi aktivləri	178	(178)	-	-	-	-
Vergiyə cəlb edilən müvəqqəti fərqlərin vergiyə təsiri:						
Əmlak və avadanlıq	(1,944)	11	500	(1,433)	-	(1,433)
Kredit xetləri və zəmanətlər üçün ehtiyat	(147)	147	-	-	-	-
Kredit təşkilatlarından kredit	(20)	20	-	-	-	-
Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	(2,111)	178	500	(1,433)	-	(1,433)
Xalis təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	(1,933)	-	500	(1,433)	-	(1,433)

15. Subordinasiya borc öhdəlikləri**NAB Dış Ticaret**

(1,000,000 ABŞ dolları məbləğində yarımillik ödəniş, illik faiz dərəcəsi 19.45%, buraxıldığı tarix 19 mart 2008-ci il, ödəmə müddətinin başa çatması 19 mart 2018-ci il)

837

843

JSC Bank of Georgia

(2,500,000 ABŞ dolları məbləğində yarımillik ödəniş, illik faiz dərəcəsi altı aylıq LIBOR üstə gəl 10.0%, buraxıldığı tarix 18 noyabr 2007-ci il, ödəmə müddətinin başa çatması 18 noyabr 2017-ci il)

2,019

2,028

Subordinasiya borc öhdəlikləri

2,856

2,871

Bank müflisləşərsə və ya ləğv edilərsə, bu kreditlərin ödənilməsi Bankın bütün digər kreditörünü qarşısında öhdəliklərinin qaytarılmasından asılıdır.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***16. Kapital**

Buraxılmasına icazə verilmiş, buraxılmış və tam ödənilmiş kapitalda hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>Qeydiyyat tarixi</i>	<i>Səhmlərin sayı</i>	<i>Nominal dəyər (tam məbləğdə)</i>	<i>Cəmi</i>
31 dekabr 2008 və 2009		3,400,000	2.00	6,800,000
Bölüşdürülməmiş mənfəətin kapitalizasiyası	1 iyul 2010	-	3.78	6,052,000
31 dekabr 2010		3,400,000	3.78	12,852,000

Buraxılmasına icazə verilmiş səhmlərin sayı 3,400,000, hər birinin nominal dəyəri 3.78 AZN-dir. Bir səhm bir səsə bərabərdir. Buraxılmasına icazə verilmiş səhmlərin hamısı buraxılmış və tam ödənilmişdir.

Bankın səhmdar kapitalı səhmdarlara Azərbaycan manatı ilə verilmişdir və onlar dividendləri və digər kapital paylamalarını Azərbaycan manatı ilə almaq hüququna malikdirlər.

10 mart 2010-cu ildə səhmdarların ümumi iclası 2008-ci ilin mənfəətindən hər bir səhmin nominal dəyəri 1.8 AZN olmaqla 6,000 min AZN məbləğində dividendlər elan etmişdir. Bu, 2010-cu ildə tam ödənilmişdir.

Əmlak və avadanlıqlar üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı

Əmlak və avadanlıqlar üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı binaların ədalətli dəyərində artmaları və əvvəl kapitalın tərkibində tanınmış həmin aktiv üzrə artmaya aid olduğu dərəcədə azalmaları qeydə almaq üçün istifadə edilir.

17. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər**Əməliyyat mühiti**

Yeni inkişaf edən bazar iqtisadiyyatı dövləti olduğu üçün, Azərbaycanda daha yetkin bazar iqtisadiyyatına xas olan inkişaf etmiş biznes və tənzimləyici infrastruktur tam formalaşmamışdır. Lakin son zamanlar ölkədə ümumi sərmayə mühitinə müsbət təsir göstərən bir sıra inkişaf meyilləri olmuşdur.

Azərbaycanda aparılan əməliyyatlar adətən inkişaf etmiş bazarlar ucun xarakterik olmayan risklərlə (o cümlədən, AZN-in ölkə xaricində sərbəst çevrilən valyuta olmaması, inkişaf etməmiş borc öhdəlikləri və qiymətli kağızlar bazarı) müşayiət oluna bilər. Bununla yanaşı, son illər Azərbaycan hökuməti bank işi, hüquq, vergiyə cəlb olunma və tənzimləyici sistemlərin yaradılması ucun lazımi islahatların həyata keçirilməsi sahəsində addımlar atmışdır. Biznes mühitinin bütövlükdə təkmilləşdirilməsinə istiqamətlənmiş indiki tendensiyanın davam edəcəyi gözlənilir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək sabitliyi önəmli dərəcədə islahat və dəyişikliklərdən, eləcə də hökumətin gördüyü iqtisadi, maliyyə və monetar tədbirlərin effektivliyindən asılıdır. Bununla bərabər, Azərbaycan iqtisadiyyatı dünyanın digər bölgələrindəki bazar tənəzzülü və iqtisadi inkişaf tempinin aşağı düşməsinə həssasdır. Azərbaycan hökuməti kredit ödəmə qabiliyyətinin və likvidliyin təmin edilməsi, Azərbaycan banklarına və şirkətlərinə verilmiş xarici borcların yenidən maliyyələşdirilməsini dəstəkləmək məqsədilə bir sıra sabitləşdirmə tədbirlərini görmüşdür.

Hal-hazırda Bankın fəaliyyətinin sabitliyini təmin etmək ucun bütün münasib tədbirləri gördüyündən əmin olan rəhbərliyin fikrinə baxmayaraq, yuxarıda təsvir edilmiş sahələrdə vəziyyətin gözlənilməz dərəcədə pisləşməsi Bankın nəticələri və maliyyə vəziyyətinə hazırda dəqiq müəyyən edilə bilməyən mənfi təsir göstərə bilər.

Vergilər

Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez edilən dəyişikliklərə məruzdur. Bundan əlavə, Bankın əməliyyatları və fəaliyyətinə tətbiq edilən vergi qanunvericiliyinin vergi orqanları tərəfindən şərh edilməsi rəhbərliyin şərh ilə üst-üstə düşməyə bilər. Azərbaycanda son zamanlar baş vermiş hadisələr göstərir ki, vergi orqanları qanunvericiliyin şərh edilməsi və vergi hesablamalarının yoxlanılmasında daha sərt mövqə tuta bilərlər. Nəticədə, vergi orqanları əməliyyat və fəaliyyət növləri ilə bağlı əvvəl irəli sürmədikləri iddiaları irəli sürə bilərlər. Nəticə etibarlı ilə əlavə iri vergi, cərimə və faiz hesablanma bilər. Vergi yoxlamaları yoxlama ilindən əvvəlki üç maliyyə ili üzrə aparıla bilər.

31 dekabr 2010-cu il tarixinə rəhbərlik hesab edir ki, müvafiq qanunvericiliyin rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilən şərhli münasibdir və Bankın vergi, valyuta və gömrük mövqələri qəbul ediləcəkdir.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***17. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)****Hüquqi məsələlər**

Adi fəaliyyətində Bank məhkəmə iddiaları və şikayətlərinin obyektı olur. Rəhbərlik hesab edir ki, belə iddia və ya şikayətlərdən irəli gələn öhdəlik (əgər olarsa) Bankın maliyyə vəziyyəti və ya gələcək əməliyyat nəticələrinə mühüm mənfi təsir göstərməyəcəkdir.

Sığorta

Bank hazırda səhvlərdən və ya təhriflərdən irəli gələn öhdəliklərlə əlaqədar sığorta təminatı almamışdır. Hazırda məsuliyyətinin sığortalanması Azərbaycanda geniş yayılmayıb.

Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər

31 dekabrda maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2010	2009
Kreditlə bağlı təəhhüdlər		
İstifadə edilməmiş kredit xətləri	4,534	5,098
Verilmiş zəmanətlər	4,223	2,601
Digər potensial öhdəliklər	1,187	231
	9,944	7,930
Əməliyyat lizinqi üzrə təəhhüdlər		
1 ilədək	630	464
1 ilədən 5 ilədək	978	672
	1,608	1,136
Təəhhüdləri və potensial öhdəliklər (girovdan əvvəl)	11,552	9,066
Çıxılsın – Zəmanətlər üzrə girov kimi saxlanılan pul vəsaitləri (Qeyd 13)	(122)	(11)
Çıxılsın – İstifadə edilməmiş kredit xətti üzrə girov kimi saxlanılan pul vəsaitləri (Qeyd 13)	(2,535)	(1,246)
	8,895	7,809

Təəhhüdləri və potensial öhdəliklər**18. Xalis haqq və komissiya gəliri**

Xalis haqq və komissiya gəliri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2010	2009
Pul vəsaitləri ilə əməliyyatlar	2,238	1,244
Plastik kartla əməliyyatlar	876	638
Valyutanın çevrilməsi əməliyyatları	194	214
Hesablaşma əməliyyatları	164	209
Zəmanətlər	15	4
Digər	19	9
Haqq və komissiya gəliri	3,506	2,318
Plastik kartla əməliyyatlar	(469)	(358)
Hesablaşma əməliyyatları	(377)	(364)
Pul vəsaitləri ilə əməliyyatlar	(94)	(128)
Zəmanətlər	(65)	(66)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(62)	(60)
Valyutanın çevrilməsi əməliyyatları	(1)	(5)
Digər	(17)	(131)
Haqq və komissiya xərci	(1,085)	(1,112)
Xalis haqq və komissiya gəliri	2,421	1,206

19. Digər gəlirlər

	2010	2009
Müştərilərə verilmiş kreditlərlə bağlı alınmış penya və cərimələr	1,320	1,537
Dividend gəliri	20	20
Digər	45	146
Cəmi digər gəlirlər	1,385	1,703

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)

(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)

20. İşçilər üzrə və digər əməliyyat xərcləri

İşçilər üzrə və digər əməliyyat xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2010	2009
Əmək haqqı və mükafatlar	(8,382)	(7,289)
Sosial sığorta xərcləri	(1,857)	(1,581)
İşçilər üzrə digər xərclər	(79)	(112)
İşçilər üzrə xərclər	(10,318)	(8,982)
Köhnəlmə xərci (qeyd 9)	(1,248)	(1,369)
Amortizasiya xərci (qeyd 10)	(49)	(49)
Köhnəlmə və amortizasiya	(1,297)	(1,418)
İcarə	(958)	(797)
Depozitlərin sığortalanması haqqı	(450)	(271)
Marketinq və reklam	(417)	(440)
Hüquq və məsləhət xidmətləri	(273)	(242)
Təhlükəsizlik	(249)	(224)
Ofis təchizatı	(193)	(147)
Əməliyyat vergiləri	(174)	(78)
Rəbitə	(141)	(143)
Əmlak və avadanlığın təmiri və texniki xidməti	(111)	(77)
Kommunal xidmətlər	(84)	(82)
Ezamiyyətlər və əlaqəli xərclər	(39)	(33)
Nəqliyyat vasitələri ilə bağlı xərclər	(35)	(30)
Nəşriyyat	(25)	(37)
Sığorta	(24)	(32)
Üzvlük haqları	(21)	(29)
Əmlak və avadanlığın satılmasından zərər	-	(14)
Digər xərclər	(57)	(89)
Digər əməliyyat xərcləri	(3,251)	(2,765)

21. Risklərin idarə edilməsi**Ön söz**

Öz fəaliyyətində Bank müxtəlif risklərə məruz qalır və bunları daimi müəyyən etmə, ölçmə və müşahidə etmə prosesləri, kredit limitlərinin müəyyən edilməsi və digər daxili nəzarət tədbirləri vasitəsilə idarə edir. Risklərin idarə edilməsi Bankın fəaliyyətinin mühüm hissəsini təşkil edir. Bankın hər bir əməkdaşı öz vəzifələri daxilində risklərə görə məsuliyyət daşıyır. Bank kredit riski, likvidlik riski, bazar riskinə və əməliyyat riskinə məruz qalır.

Müstəqil riskə nəzarət prosesinə mühitdə, texnologiyada və sənayedə dəyişikliklər kimi biznes riskləri daxil deyildir. Onlar Bankın strateji planlaşdırma prosesi vasitəsilə nəzarət altında saxlanılır.

*Risklərin idarə olunması strukturu**Müşahidə Şurası*

Müşahidə Şurası risklərin idarə olunmasında ümumi yanaşma, risk strategiyaları və prinsiplərinin təsdiq edilməsi üçün məsuliyyətlidir.

Audit Komitəsi

Audit Komitəsi daxili audit hesabatlarının nəzərdən keçirilməsi üçün məsuliyyət daşıyır və nəticələri, tövsiyələri və rəhbərliyin cavablarını tənqidi yanaşaraq qiymətləndirir. Komitə, risklərin idarə edilməsi, nəzarət və idarəçilik proseslərinin effektivliyini qiymətləndirmək və təkmilləşdirmək məqsədilə sistemik və nizamlı yanaşma tətbiq etməklə bu məqsədlərə nail olur.

Risk Komitəsi

Risk Komitəsi risk strategiyasının işlənilib hazırlanması və risk prinsipləri, konsepsiyası, siyasəti və limitlərinin tətbiqi üçün ümumi məsuliyyət daşıyır. Komitə fundamental audit məsələləri üçün məsuliyyətlidir və müvafiq risk qərarlarını idarə və nəzarət edir.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)

(Başqa cür qeyd edilməyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)

21. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Ön söz (davamı)**

Risklərin idarə olunması strukturu (davamı)

İdarə Heyəti

İdarə Heyəti Bankda ümumi risk prosesinə nəzarət etmək üçün məsuliyyət daşıyır.

Aktiv və Passivlərin İdarə edilməsi Komitəsi ("APIK")

APIK Bankın maliyyə idarəçiliyinin bütün aspektlərinə aid olan strategiya və alətlərin tərtib və tətbiq edilməsi üçün məsuliyyət daşıyır.

Risklərin idarə olunması departamenti

Risklərin idarə olunması departamenti müstəqil nəzarət prosesini təmin etmək məqsədilə risklə bağlı prosedurların tətbiqi və dəstəklənməsi üçün məsuliyyət daşıyır.

Bankın xəzinədarlığı

Bankın xəzinədarlığı Bank aktivlərinin və öhdəliklərinin idarə olunması, eləcə də ümumi maliyyə strukturu üçün məsuliyyət daşıyır. Bundan əlavə, xəzinədarlıq Bankın maliyyələşdirmə və likvidlik riskləri üçün məsuliyyət daşıyır.

Aktiv və Passivlərin İdarə edilməsi Departamenti

Aktivlərin və Passivlərin İdarə edilməsi Departamenti Bankın aktivlərinin və öhdəliklərinin idarə edilməsi və ümumi maliyyə strukturu üzrə məsuliyyət daşıyır.

Daxili Audit

Daxili audit funksiyası hər il Bankda risklərin idarə olunması proseslərinin audit yoxlamasını apararaq, həm prosedurların münasibliyini, həm də Bankın prosedurlara riayət etməsini yoxlayır. Daxili Audit bütün qiymətləndirmələrin nəticələrini rəhbərliklə müzakirə edir və nəticə və tövsiyələr haqqında Audit Komitəsinə hesabat verir.

Risklərin ölçülməsi və hesabatlıq sistemləri

Bankın riskləri həm adi şəraitdə yaranması ehtimal edilən zərəri, həm də statistik modellər əsasında maksimal faktiki zərərlərin qiymətləndirilməsi olan gözlənilməyən zərərləri əks etdirən metoddan istifadə etməklə ölçülür. Modellər keçmiş təcrübədən əldə edilmiş və iqtisadi şəraitləri nəzərə almaqla düzəlişlər edilmiş ehtimallardan istifadə edir. Bundan əlavə, Bank kreditin verilməsinin xüsusi müddəti ilə əlaqədar vaxtı keçmiş məbləğləri ölçən vintaj-par metodundan istifadə edir. Əlavə olaraq, hər rüb Bank geniş gərginlik testlərini (stress tests) aparır və ARMB-na təqdim edir, müxtəlif ssenarilərdə məcburi əmsallara təsiri və portfelin keyfiyyətini modelləşdirir.

Risklərin monitorinqi və nəzarət edilməsi ilk öncə Bankın müəyyən etdiyi limitlərə əsaslanır. Belə limitlər Bankın biznes strategiyasını və bazar mühitini, eləcə də Bankın qəbul etmək istədiyi risk səviyyəsini əks etdirir və bu zaman əsas diqqət ayrı-ayrı məhsullara yetirilir. Bütün şirkətlərdən toplanan informasiya tədqiq edilir və erkən riskləri təhlil, idarə və müəyyənləşdirmək üçün işlənir. Bu informasiya öz növbəsində Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edilən risk idarə etmə metodologiyasını və limitləri işləyib hazırlayan Risk Komitəsinə təqdim edilir. Limitlərə riayət Bankın İdarə Heyəti tərəfindən idarə edilir.

Hər gün Risklərin İdarə edilməsi Departamenti portfel kreditinin keyfiyyəti ilə bağlı olan ətraflı məlumatı ehtiva etdirən hesabatları təhlil edir. Baş rəhbərlik hər ay kredit zərərləri üçün ehtiyatın münasibliyini qiymətləndirir. Müşahidə Şurası rübdə bir dəfə Bankın risklərini qiymətləndirmək və nəticə çıxarmaq məqsədilə tələb olunan bütün məlumatla təmin edən hərtərəfli risk hesabatını alır.

Bankın bütün səviyyələri üçün risklər haqqında xüsusi hesabatlar hazırlanır və paylanır ki, bütün bölmələr geniş, zəruri və aktual məlumatla tanış olmaq imkanını əldə etsinlər.

Bank kredit risklərini azaltmaq məqsədilə girovdan fəal istifadə edir (daha ətraflı aşağıda göstərilir).

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***21. Risklərin idarə edilməsi (davamı)***Həddindən artıq risk konsentrasiyası*

Risklərin konsentrasiyası bir sıra biznes tərəfdaşı analoji fəaliyyət növləri ilə məşğul olanda və ya onların fəaliyyəti eyni coğrafi bölgədə həyata keçiriləndə və ya biznes tərəfdaşları oxşar iqtisadi xüsusiyyətlərə malik olanda və nəticədə iqtisadi, siyasi və digər şərtlərdə dəyişikliklər həmin biznes tərəfdaşlarının müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirmək qabiliyyətinə eyni təsir göstərəndə yaranır. Risklərin konsentrasiyası Bankın fəaliyyət nəticələrinin xüsusi sənaye sahəsinə və ya coğrafi bölgəyə təsir göstərən dəyişikliklərə qarşı nisbi həssaslığını əks etdirir.

Həddindən artıq risk konsentrasiyasının təsiri altına düşməmək üçün, Bank daxili prosedurlarında müxtəlif xüsusiyyətlərə malik olan portfəllərin idarə edilməsi qaydaları ilə təmin olunur. Müəyyən edilmiş risk konsentrasiyası müvafiq qaydada nəzarət və idarə olunur.

Kredit riski

Kredit riski – Bankın sifarişçiləri, müştəriləri və ya biznes tərəfdaşları müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirmədikləri üçün Bankın zərər çəkməsi riskidir. Bank kredit riskini ayrı-ayrı biznes tərəfdaşları və coğrafi və sənaye konsentrasiyaları üzrə Bankın qəbul etməyə hazır olduğu riskin həcmi üzrə limitləri müəyyən etməklə və həmin limitlərə riayət edilməni monitorinq etməklə idarə edir və nəzarət altında saxlayır.

Bank kredit keyfiyyətinin yoxlanılması prosesini təsis etmişdir ki, girovun müntəzəm qaydada yenidən baxılması da daxil olmaqla biznes tərəfdaşlarının krediti ödəmək qabiliyyətlərində mümkün dəyişikliklərin tez müəyyən edilməsi təmin edilsin. Biznes tərəfdaşları üzrə limitlər kredit riskinin təsnifləşdirilməsi sistemindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Risk reytingləri müntəzəm olaraq yenidən baxılır. Kredit keyfiyyətinin müntəzəm qaydada yenidən baxılması prosesi Banka məruz qaldığı risklər nəticəsində potensial zərəri qiymətləndirmək və lazımı tədbirləri görmək imkanını yaradır.

Kredit təəhhüdləri ilə bağlı risklər

Bankın müştərilərə verdiyi zəmanətlər əsasında Bank tərəfindən onların adından ödənişlər aparmaq zərurəti yaranı bilər. Müştərilər bu ödənişləri Banka akkreditivin şərtləri əsasında qaytarırlar. Onlar Bankı kredit risklərinə oxşar risklərə məruz qoyur, bunlar da eyni nəzarət prosesləri və qaydaları ilə azaldılır.

Aşağıdakı cədvəldə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın komponentlər üçün məruz qala biləcəyi maksimal kredit riski göstərilir. Maksimal risk ümumi həcmdə, qarşılıqlı hesablaşma haqqında əsas razılaşmaların və girov razılaşmalarının istifadə edilməsi nəticəsində riskin azalmasını nəzərə almadan göstərilir.

	<i>Qeydlər</i>	<i>Ümumi maksimal risk 2010</i>	<i>Ümumi maksimal risk 2009</i>
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (kassada olan pul vəsaitləri çıxılmaqla)	5	8,348	14,770
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6	4,946	7,774
Müştərilərə verilmiş kreditlər	7	178,176	129,030
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	8	30,066	14,220
Sair aktivlər		316	185
		221,852	165,979
Maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər	17	9,944	7,930
Cəmi kredit riski		231,796	173,909

Maliyyə alətləri ədalətli dəyərle qeyd alınanda yuxarıda göstərilən məbləğlər dəyərin dəyişməsi nəticəsində gələcəkdə yaranı bilən maksimal riskin həcmi deyil, cari kredit riskinin həcmi əks etdirir.

Maliyyə alətlərinin hər bir sinfi üzrə kredit riskinin maksimal həcmi haqqında daha ətraflı məlumat xüsusi qeydlərdə açıqlanır. Girovu və riski azaldan digər metodların təsiri aşağıda göstərilir.

Maliyyə aktivlərinin sinifləri üzrə kreditin keyfiyyəti

Maliyyə aktivlərinin kredit keyfiyyəti Bankın daxili kredit reytingləri ilə idarə olunur. Aşağıdakı cədvəldə Bankın kredit reytingi sistemində əsaslanaraq konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın kreditlə bağlı sətirlərində aktivlərin sinifləri üzrə kredit keyfiyyəti göstərilir. Aşağıdakı cədvəldə yüksək reytingli banklara və müştərilərə verilmiş kreditlər minimal kredit riski səviyyəsi olan, adətən dövlət zəmanəti və ya yaxşı girovla təmin edilmiş kreditlər daxildir. Yaxşı maliyyə mövqeyi və yaxşı borc xidməti olan digər borcalanlar standart reytingə daxildir. Qeyri-standart dərəcəli kreditlərə standart dərəcədən aşağı olan, lakin fərdi şəkildə dəyərsizləşməmiş kreditlər daxildir. Yüksək reytingli investisiya qiymətli kağızlarına dövlət və onun orqanları tərəfindən buraxılmış, defolt ehtimalı çox aşağı olan risksiz dərəcəli qiymətli kağızlar daxildir.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)

(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)

21. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Kredit riski (davamı)***Maliyyə aktivlərinin sinifləri üzrə kreditin keyfiyyəti (davamı)*

Qeydlər	Vaxtı ötməmiş və dəyərsizləşməmiş			Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş 2010	Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş 2010	Cəmi 2010
	Yüksək reyting 2010	Standart Reyting 2010	Qeyri-standart reyting 2010			
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6	477	4,469	-	-	4,946
Müştərilərə verilmiş kreditlər	7					
Avtokreditlər		1,617	55,719	-	3,955	61,291
Biznes kreditləri		74	22,581	-	5,142	28,302
İstehlak kreditləri		870	70,923	-	2,401	74,194
Mikrokreditlər		6	15,113	-	1,441	16,560
Kartlar		944	4,841	-	506	6,291
		3,511	169,177	-	13,445	186,638
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	8	30,066	167	-	-	30,233
Cəmi		34,054	173,813	-	13,445	221,817

Qeydlər	Vaxtı ötməmiş və dəyərsizləşməmiş			Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş 2009	Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş 2009	Cəmi 2009
	Yüksək reyting 2009	Standart Reyting 2009	Qeyri-standart reyting 2009			
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6	5,657	2,117	-	-	7,774
Müştərilərə verilmiş kreditlər	7					
Avtokreditlər		3,499	41,388	-	5,427	50,314
Biznes kreditləri		1,898	23,999	-	6,441	35,682
İstehlak kreditləri		602	25,019	-	2,986	28,607
Mikrokreditlər		2	13,076	-	1,266	14,344
Kartlar		1,007	4,999	-	906	6,912
		7,008	108,481	-	17,026	135,859
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	8	14,020	349	-	-	14,369
Cəmi		26,685	110,947	-	17,026	158,002

Siyasətinə uyğun olaraq Bank kredit portfeli daxilində reytingləri dəqiq və ardıcıl şəkildə tətbiq etməlidir. Bu mövcud risklərin məqsədli idarə olunması, habelə kredit risklərinin həcmələrini bütün fəaliyyət növləri, coğrafi bölgələr və məhsullar üzrə müqayisə edilməsi imkanını təmin edəcəkdir. Reyting sistemi biznes tərəfdaşlarının qiymətləndirilməsi üçün əsas ilkin məlumat olan bir sıra maliyyə-analitik metodlara, eləcə də işlənmiş bazar məlumatlarına əsaslanır. Bütün daxili risk kateqoriyaları Bankın reyting siyasətinə uyğun olaraq müəyyən edilir. Verilən reytinglər müntəzəm qaydada qiymətləndirilir və yenidən baxılır.

Vaxtı ötmüş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlərin müddətlərinin aktivlərin sinifləri üzrə təhlili

	30 gündək 2010	31 – 60 gün 2010	61 – 90 gün 2010	90 gündən çox 2010	Cəmi 2010
Müştərilərə verilmiş kreditlər					
Avtokreditlər	163	753	451	2,588	3,955
Biznes kreditlər	966	730	143	3,303	5,142
İstehlak kreditləri	192	359	122	1,728	2,401
Mikrokreditlər	25	36	30	1,350	1,441
Kartlar	72	46	16	372	506
Cəmi	1,418	1,924	762	9,341	13,445

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***21. Risklərin idarə edilməsi (davamı)****Kredit riski (davamı)***Maliyyə aktivlərinin sinifləri üzrə kreditin keyfiyyəti (davamı)*

	30 günədək 2009	31 – 60 gün 2009	61 – 90 gün 2009	90 gündən çox 2009	Cəmi 2009
Müştərilərə verilmiş kreditlər					
Avtokreditlər	2,986	713	404	1,324	5,427
Biznes kreditlər	3,558	248	171	2,464	6,441
İstehlak kreditləri	736	148	180	1,922	2,986
Mikrokreditlər	263	93	80	830	1,266
Kartlar	446	65	30	365	906
Cəmi	7,989	1,267	865	6,905	17,026

Müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatla bağlı olaraq daha ətraflı məlumat 7-ci Qeyddə təqdim olunur.

Şərtlərinə yenidən baxılmış maliyyə aktivlərinin siniflər üzrə balans dəyəri

Aşağıdakı cədvəldə müddətlərinə yenidən baxılmış maliyyə aktivlərinin siniflər üzrə balans dəyəri göstərilir:

	2010	2009
Müştərilərə verilmiş kreditlər		
Avtokreditlər	146	185
Biznes kreditləri	-	1,478
İstehlak kreditləri	172	174
Mikrokreditlər	-	16
Kartlar	24	11
Cəmi	342	1,864

Dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi

Kreditlərin dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsi zamanı nəzərə alınan əsas amillər müxtəlif vaxt cıvarında vaxtı ötmüş məbləğlərin qalıqlarında hərəkəti ölçən "dövr etmə sürəti" ("roll-rate") modelinin təqdim etdiyi məlumatlardır. Bank dəyərsizləşmə baxımından iki səviyyədə qiymətləndirmə aparır: fərdi şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar və məcmu şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar.

Fərdi şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar

Bank fərdi olaraq mühüm olan hər bir kredit və ya avans üzrə tələb olunan ehtiyatları fərdi şəkildə müəyyən edir. Ehtiyatların məbləği müəyyən edildiyi zaman aşağıdakı amillər nəzərə alınır: biznes tərəfdaşının biznes-planının dayanıqlığı, onun maliyyə çətinlikləri yarandığı təqdirdə fəaliyyət nəticələrini təkmilləşdirmək qabiliyyəti, proqnozlaşdırılan mədaxillər və müflislik halında gözlənilən dividend ödənişləri, maliyyə dəstəyinin cəlb edilməsi imkanı, girovun satış dəyəri və gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətinin müddətləri. Gözlənilməyən hadisələr daha yaxın diqqət yetirilməsini tələb etdiyi hallar istisna olmaqla, dəyərsizləşmə zərərləri hər hesabat tarixində qiymətləndirilir.

Məcmu şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar

Fərdi olaraq mühüm olmayan müştərilərə verilmiş kreditlərin (o cümlədən kredit kartları, ipoteka kreditləri və girovsuz istehlakçı kreditlərinin) və fərdi olaraq mühüm olan, lakin fərdi şəkildə dəyərsizləşməsinə dair obyektiv sübutlar olmayan kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatlar məcmu şəkildə qiymətləndirilir. Ehtiyatlar hər bir hesabat tarixinə qiymətləndirilir və bu zaman hər bir kredit portfeli ayrıca təhlil edilir.

Məcmu şəkildə qiymətləndirmə zamanı fərdi şəkildə dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübut olmayanda da portfelin dəyərsizləşməsi müəyyən edilir. Dəyərsizləşmə zərərləri "dövriyyə sürəti" ("roll-rate") modelinin təqdim etdiyi məlumatları nəzərə almaqla müəyyən edilir. Bundan sonra dəyərsizləşmə ehtiyatı kredit rəhbərliyi tərəfindən Bankın ümumi siyasətinə uyğunluq baxımından yoxlanılır.

Maliyyə zəmanətləri və akkreditivləri kreditlərlə eyni qaydada qiymətləndirilir və ehtiyat ayrılır.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***21. Risklərin idarə edilməsi (davamı)****Kredit riski (davamı)**

Bankın pul aktivləri və öhdəlikləri üzrə coğrafi cəmləşmə belədir:

	2010				2009			
	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər xarici dövlət	Cəmi	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər xarici dövlət	Cəmi
Aktivlər:								
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	14,109	2,875	71	17,055	9,798	11,668	114	21,580
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	3,410	477	1,059	4,946	2,117	5,657	-	7,774
Müştərilərə verilmiş kreditlər	178,176	-	-	178,176	129,030	-	-	129,030
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	30,233	-	-	30,233	14,369	-	-	14,369
Sair aktivlər	316	-	-	316	185	-	-	185
	226,244	3,352	1,130	230,726	155,499	17,325	114	172,938
Öhdəliklər:								
Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər	27,717	5,585	6,282	39,584	31,814	9,547	10,332	51,693
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	155,756	-	-	155,756	93,360	-	-	93,360
Sair öhdəliklər	3,873	102	-	3,975	522	10	-	532
Subordinasiya borc öhdəliyi	-	837	2,019	2,856	-	-	2,871	2,871
	187,346	6,524	8,301	202,171	125,696	9,557	13,203	148,456
Xalis aktivlər / (öhdəliklər)	38,898	(3,172)	(7,171)	28,555	29,803	7,768	(13,089)	24,482

Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi

Likvidlik riski adi və ya fəvqəladə şəraitdə ödəniş tarixində Bankın ödənişlə bağlı öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi riskidir. Bu riski məhdudlaşdırmaq məqsədilə rəhbərlik gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətinin hərtərəfli qiymətləndirilməsi üçün mürəkkəb sistem tərtib etmişdir. Likvidliyin idarə edilməsi metodları və hesabatları Bankın Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edilir, Aktiv və Passivlərin idarə edilməsi Departamenti tərəfindən hazırlanır və hər ay AÖİK tərəfindən nəzərdən keçirilir.

Bank pul vəsaitlərinin hərəkəti gözlənilmədən kəsildiyi təqdirdə asanlıqla satıla bilən, bazarda alınıb-satılan yüksək likvidli və təhlükəsiz aktivlər portfelinə sahibdir. Bundan əlavə, Bank ARMB-da bütün filialları, bankomatları və müxbir hesablardakı qalıqları üzrə çox effektiv pul vəsaitlərinin idarə edilməsi sistemini istifadə edir.

Likvidlik vəziyyəti Bank tərəfindən ARMB-nın təyin etdiyi minimum 30% likvidlik əmsalına əsaslanaraq fərdi şəkildə qiymətləndirilir və idarə edilir. 31 dekabrda bu əmsallar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2010, %	2009, %
Ani likvidlik əmsalı	212	211

Maliyyə öhdəliklərinin ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təhlili

Aşağıdakı cədvəldə diskont edilməmiş müqavilə öhdəlikləri əsasında Bankın 31 dekabrda maliyyə öhdəlikləri ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təqdim edilir. Tələb əsasında ödənilməli öhdəliklər ödəniş tələbinin mümkün olan ən tez tarixdə verilmiş hesab olunur. Bununla bərabər Bank gözləyir ki, müştərilərin çoxu Bank ödənişi aparmalı olduğu ən tez tarixdə ödəniş tələb etməyəcək və cədvəl keçmiş müddətlər üçün əmanətlərin tələb edilməsi haqqında məlumat əsasında Bankın hesabladığı gözlənilən pul vəsaitlərinin hərəkətini əks etdirmir.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***21. Risklərin idarə edilməsi (davamı)****Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi (davamı)***Maliyyə öhdəliklərinin ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təhlili (davamı)*

Maliyyə öhdəlikləri 31 dekabr 2010-cu ildə	3 aydan az	3-12 ay	1 – 5 il	5 ildən artıq	Cəmi
Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər	12,336	15,736	9,717	2,026	39,815
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	50,674	73,597	56,424	14	180,709
Sair öhdəliklər	3,974	1	-	-	3,975
Subordinasiya borc öhdəliyi	78	286	1,455	3,598	5,417
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	67,062	89,620	67,596	5,638	229,916

Maliyyə öhdəlikləri 31 dekabr 2009-cu ildə	3 aydan az	3-12 ay	1 – 5 il	5 ildən artıq	Cəmi
Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər	15,642	16,854	19,931	2,366	54,793
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	41,202	38,762	23,977	215	104,156
Sair öhdəliklər	526	6	-	-	532
Subordinasiya borc öhdəliyi	20	193	841	3,432	4,486
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	57,390	55,815	44,749	6,013	163,967

Aşağıdakı cədvəldə Bankın maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklərinin müqavilə müddətləri göstərilir. Hər bir istifadə edilməmiş kredit öhdəliyi istifadə edilə bildiyi ən erkən tarixi daxil edən vaxt həddinə daxil edilir. Buraxılmış maliyyə zamanəti müqavilələri üçün zamanətin maksimal məbləği zamanət tələb edilə bildiyi ən erkən müddətə aid edilir.

	3 aydan az	3-12 ay	1 – 5 il	5 ildən artıq	Cəmi
2010	93	2,299	7,545	7	9,944
2009	824	2,005	4,581	520	7,930

Bank gözləyir ki, potensial öhdəliklərin və ya təəhhüdlərin hamısının öhdəlik müddəti tamamlanana qədər yerinə yetirilməsi tələb olunmayacaqdır.

Bank hər hansı bir təşkilatdan və ya fiziki şəxsdən əhəmiyyətli vəsait almır. Ödəmə müddətlərinin təhlili hər hansı konkret müddətdə əhəmiyyətli mənfi müddətlərin olmasını göstərmir.

Müştərilər qarşısında öhdəliklərə fiziki şəxslərin müddətli depozitləri daxildir. Azərbaycanın qanunvericiliyinə uyğun olaraq Bank həmin depozitləri əmanətçinin tələbi ilə ödəməlidir. 13-cü Qeydə bax.

Bazar riski

Bazar riski maliyyə alətlərinin gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin ədalətli dəyəri faiz dərəcəsi və valyuta məzənnələri kimi bazar parametrlərində dəyişikliklər nəticəsində tərəddüd eləməsi riskidir. Bankın əhəmiyyətli kapital, korporativ təsbit gəlir və ya törəmə payları yoxdur.

Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin faiz dərəcəsinin artması/azalması nəticəsində ucuzlaşması/bahalaşması riskidir. Bu risk Bank tərəfindən dəyişən dərəcə ilə borc vəsaitlərini və aktivləri uyğunlaşdırmaqla idarə edilir. Bundan əlavə, APIK hər rüb aktivlərin və öhdəliklərin faiz dərəcəsi strukturunun ətraflı təhlili üzrə ümumi faiz dərəcəsi dairəsini nəzərdən keçirir. Aşağıdakı cədvəldə, bütün digər göstəricilər sabit qalmaqla, faiz dərəcələrində məntiqi dərəcədə mümkün dəyişikliyə bankın mənfəət və zərər haqqında hesabatının həssaslığı göstərilir.

Mənfəət və zərər haqqında hesabatın həssaslığı 31 dekabrda mövcud olan dəyişən dərəcə ilə qeyri-ticarət maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinə əsaslanaraq faiz dərəcələrində ehtimal edilən dəyişikliklərin bir il üzrə xalis faiz gəlirinə təsiridir.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)

(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)

21. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Bazar riski (davamı)

Faiz dərəcəsi riski (davamı)

Valyuta	2010			2009		
	Faiz dərəcəsinə artma	Xalis faiz gəlirinin həssaslığı	Kapitalın həssaslığı	Faiz dərəcəsinə artma	Xalis faiz gəlirinin həssaslığı	Kapitalın həssaslığı
ABŞ dolları	1.0%	(57)	-	1.0%	(100)	-
Avro	1.0%	(24)	-	1.0%	(29)	-

Valyuta	2010			2009		
	Faiz dərəcəsinə azalma	Xalis faiz gəlirinin həssaslığı	Kapitalın həssaslığı	Faiz dərəcəsinə azalma	Xalis faiz gəlirinin həssaslığı	Kapitalın həssaslığı
ABŞ dolları	1.0%	57	-	(0.3%)	25	-
Avro	1.0%	24	-	(0.3%)	7	-

Valyuta riski

Xarici valyuta riski xarici valyuta məzənnəsinin dəyişməsi nəticəsində maliyyə aktivinin baza valyutasında dəyərinin dəyişməsi riskidir. Bankın Müşahidə Şurası ARMB qaydalarına uyğun olaraq valyutalar mövqələrinin limitlərini müəyyən etmişdir. Xəzinədarlıq departamenti hər gün Bankın valyuta mövqeyinə nəzarət edir.

Aşağıdakı cədvəldə Bankın 31 dekabrda qeyri-ticarət monetar aktivləri və öhdəlikləri və proqnozlaşdırılan pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə iri risklərə məruz qaldığı valyutalar göstərilir. Təhlil valyutanın manata qarşı məzənnəsində məntiqi olaraq mümkün hərəkətin təsirini hesablayır, bu zaman mənfəət və zərər haqqında hesabatda bütün digər göstəricilər dəyişməz qalır. Cədvəldəki mənfəət və zərər haqqında hesabatda və ya kapitalda potensial xalis azalmanı, müsbət məbləğ isə xalis potensial artımı əks etdirir.

Valyuta	Valyuta məzənnəsində artma, %-lə	Vergidən əvvəl mənfəətə təsiri	Valyuta məzənnəsində artma, %-lə	Vergidən əvvəl mənfəətə təsiri
	2010	2010	2009	2009
ABŞ dolları	8.35%	(157)	15.60%	(934)
Avro	14.70%	(199)	12.40%	(36)

Valyuta	Valyuta məzənnəsində azalma, %-lə	Vergidən əvvəl mənfəətə təsiri	Valyuta məzənnəsində azalma, %-lə	Vergidən əvvəl mənfəətə təsiri
	2010	2010	2009	2009
ABŞ dolları	(8.35%)	157	(15.60%)	934
Avro	(14.70%)	199	(12.40%)	36

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski sistemlərin nasazlığı, işçilərin səhvi, saxtakarlığı və ya xarici hadisələr nəticəsində yaranan riskdir. Nəzarət sistemi işləməyəndə əməliyyat riskləri nüfuzla xələf vura, hüquqi nəticələrə və ya maliyyə zərərlərinə gətirib çıxara bilər. Bank bütün əməliyyat risklərinin aradan götürülməsini güman edə bilməz, lakin Bank bu riskləri nəzarət sistemi və potensial risklərin izlənməsi və onlarla bağlı tədbirlərin görülməsi yolu ilə idarə edə bilər. Nəzarət sistemində vəzifələrin səmərəli bölünməsi, daxil olma, təsdiq etmə və tutuşdurma prosedurları, heyətin təlimləndirilməsi və qiymətləndirilməsi prosesləri, eləcə də daxili auditdən istifadə daxildir.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***22. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri**

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini qiymətləndirmə mexanizmləri ilə müəyyən etmək və açıqlamaq üçün Bank aşağıdakı iyerarxiyadan istifadə edir:

- Səviyyə 1: oxşar aktiv və öhdəliklər üçün fəal bazarda müəyyən edilmiş (düzəliş edilməmiş) qiymətlər;
- Səviyyə 2: uçota alınmış ədalətli dəyərə birbaşa və ya dolayısı ilə əhəmiyyətli təsir göstərən, bazarda müşahidə edilən ilkin məlumatlardan istifadə edən digər mexanizmlər və
- Səviyyə 3: uçota alınmış ədalətli dəyərə əhəmiyyətli təsir göstərən, müşahidə edilməyən bazar məlumatlarına əsaslanan ilkin məlumatlardan istifadə edən mexanizmlər.

Aşağıdakı cədvəldə ədalətli dəyərlə uçota alınmış maliyyə alətlərinin ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələr üzrə təhlili verilir:

31 dekabr 2010-cu il	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	30,066	167	-	30,233
31 dekabr 2009-cu il				
Maliyyə aktivləri				
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	14,220	149	-	14,369

Ədalətli dəyərlə qeydə alınmış maliyyə alətləri

Aşağıda qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə etməklə ədalətli dəyərlə qeydə alınmış maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən edilməsi təsvir olunur. Buraya alətləri qiymətləndirərkən bazar iştirakçılarının edəcəyi fərziyyələrin Bank tərəfindən qiymətləndirilməsi daxildir.

Satış üçün mövcud olad investisiya qiymətli kağızları

Qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə etməklə qiymətləndirilən satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları əsasən birjada dövr etməyən kapital qiymətli kağızlarından ibarətdir.

Ədalətli dəyərlə əks etdirilməmiş maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri

Aşağıda Bankın maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında ədalətli dəyərlə əks etdirilməmiş maliyyə alətlərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərləri siniflər üzrə müqayisə edilir. Cədvəldə qeyri-maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri təqdim edilmir:

	Cari dəyər 2010	Ədalətli dəyər 2010	Tanınmamış gəlir/(zərər) 2010	Cari dəyər 2009	Ədalətli dəyər 2009	Tanınmamış gəlir/(zərər) 2009
Maliyyə aktivləri						
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	17,055	17,055	-	21,580	21,580	-
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	4,946	4,946	-	7,774	7,774	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər	178,176	178,176	-	129,030	129,030	-
Maliyyə öhdəlikləri						
Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər	39,584	39,584	-	51,693	51,693	-
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	155,756	155,756	-	93,360	93,360	-
Subordinasiya borc öhdəliyi	2,856	2,856	-	2,871	2,871	-
Reallaşdırılmamış ədalətli dəyerdə cəmi tanınmamış dəyişiklik			-			-

Maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyərlə hələ qeydə alınmamış maliyyə alətləri üçün ədalətli dəyərlərin müəyyən edilməsi üçün istifadə edilən metod və fərziyyələr aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyərləri təxminən balans dəyərlərinə bərabər olan aktivlər

Tez satıla bilən və ödəmə müddəti qısa (üç aydan az) olan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilə bağlı olaraq ehtimal edilir ki, onların balans dəyərləri təxminən ədalətli dəyərlərinə bərabərdir. Bu fərziyyə həmçinin tələb əsasında depozitlərə və xüsusi ödəmə müddəti olmayan əmanət hesablarına tətbiq edilir.

Müəyyən və dəyişən dərəcəli maliyyə alətləri

Kreditlərin ədalətli dəyəri oxşar şərt, kredit riski və qalıq müddətləri olan, hazırda mövcud olan dərəcələri istifadə etməklə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkəti modeli ilə qiymətləndirilir.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)

(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)

23. Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinin təhlili

Aşağıdakı cədvəldə aktivlər və öhdəliklər onların qaytarılması və ya ödənilməsi gözlənilən müddətlər üzrə təhlil edilir. Bankın müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş diskont edilməmiş ödəmə öhdəliyi "Risklərin idarə edilməsi" adlı 22-ci Qeyddə göstərilir.

	2010			2009		
	Bir ilədək	Bir ildən çox	Cəmi	Bir ilədək	Bir ildən çox	Cəmi
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	17,055	-	17,055	21,580	-	21,580
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	4,946	-	4,946	7,774	-	7,774
Müştərilərə verilmiş kreditlər	119,706	58,470	178,176	80,157	48,873	129,030
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	30,094	139	30,233	14,369	-	14,369
Əmlak və avadanlıqlar	-	8,620	8,620	-	9,290	9,290
Qeyri-maddi aktivlər	-	292	292	-	341	341
Digər aktivlər	605	-	605	395	-	395
Cəmi	172,406	67,521	239,927	124,275	58,504	182,779
Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər	29,287	10,297	39,584	36,288	15,405	51,693
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	112,596	43,160	155,756	74,046	19,314	93,360
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	18	-	18	30	-	30
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəliyi	-	1,433	1,433	-	1,433	1,433
Digər öhdəliklər	3,101	874	3,975	263	269	532
Subordinasiya borc öhdəliyi	64	2,792	2,856	60	2,811	2,871
Cəmi	145,066	58,556	203,622	110,687	39,232	149,919
Xalis	27,340	8,965	36,305	13,588	19,272	32,860

24. Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatlar

24 sayılı "Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatlar" MHBS-na uyğun olaraq tərəflər bu halda əlaqəli hesab edilir ki, bir tərəf digər tərəfə nəzarət etmək və ya maliyyə və ya əməliyyat qərarlarının qəbul edilməsində mühüm təsir göstərmək iqtidarındadır. Hər bir potensial əlaqəli tərəf münasibətini nəzərdən keçirdikdə, diqqət bu münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, mahiyyətinə də yönəldilməlidir.

Əlaqəli tərəflər əlaqəli olmayan tərəflərin həyata keçirə bilmədiyi əməliyyatlarda iştirak edə bilər. Əlaqəli tərəflər arasında əməliyyatlar əlaqəli olmayan tərəflər arasında əməliyyatlarla eyni şərtlər, müddət və məbləğdə aparılır.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların həcmi, ilin sonunda qalıq balansları və il üzrə əlaqəli xərc və gəlir aşağıda göstərilir:

	2010				2009			
	Səhmdarlar	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Cəmi	Səhmdarlar	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Cəmi
1 yanvarda ödənilməmiş kreditlər, ümumi	-	3,571	190	3,761	-	2,882	88	2,970
II ərzində buraxılmış kreditlər	48	3,752	415	4,215	-	9,550	586	10,136
II ərzində kredit ödənişləri	(48)	(5,519)	(501)	(6,068)	-	(8,839)	(480)	(9,319)
Digər hərəkətlər	-	16	1	17	-	(22)	(4)	(26)
31 dekabrda	-	1,820	105	1,925	-	3,571	190	3,761
Çıxılın: 31 dekabrda dəyersizləşmə ehtiyatı	-	(14)	(3)	(17)	-	(151)	(16)	(167)
31 dekabrda ödənilməmiş kreditlər, xalis	-	1,806	102	1,908	-	3,420	174	3,594
Kreditlər üzrə faiz gəliri	-	388	28	416	-	543	27	570
Kreditlər üzrə dəyersizləşmə xərci	-	(134)	(13)	(147)	-	(93)	-	(93)
1 yanvarda depozitlər	367	-	2,229	2,596	21	-	2,740	2,761
II ərzində alınmış depozitlər	912	-	5,228	6,140	481	-	2,551	3,032
II ərzində ödənilmiş depozitlər	(853)	-	(2,611)	(3,464)	(158)	-	(3,297)	(3,455)
Digər hərəkət	(55)	-	(536)	(591)	23	-	235	258
31 dekabrda depozitlər	371	-	4,310	4,681	367	-	2,229	2,596
31 dekabrda cari hesablar	2,007	574	193	2,774	90	1,079	118	1,287
Depozitlər üzrə faiz xərci	(250)	-	(293)	(543)	(16)	-	(133)	(149)

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)

(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)

24. Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatlar (davamı)

	2010				2009			
	Səhmdar- lar	Ümumi nəzarət altında olan müəssi- sələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Cəmi	Səhmdar- lar	Ümumi nəzarət altında olan müəssi- sələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Cəmi
1 yanvarda borc vəsaitləri, ümumi	843	2,065	-	2,908	841	2,998	-	3,839
II ərzində alınmış borc vəsaitləri	-	1,310	-	1,310	-	1,720	-	1,720
II ərzində ödənilmiş borc vəsaitləri	-	(1,525)	-	(1,525)	(158)	(3,960)	-	(4,118)
Digər hərəkət	-	(857)	-	(857)	160	1,307	-	1,467
31 dekabrda borc vəsaitləri	843	993	-	1,836	843	2,065	-	2,908
Borc vəsaitləri üzrə faiz xərci	-	192	-	192	(158)	(924)	-	(1,082)
Buraxılmış zəmanətlər	-	213	-	213	-	143	-	143

Əsas rəhbərlik heyətinə ödənişlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2010	2009
Əmək haqqı və digər qısamüddətli mükafatlar	2,872	2,684
Sosial sığorta xərcləri	632	590
Əsas rəhbərlik heyətinə cəmi ödənişlər	3,504	3,274

Törəmə müəssisə

31 dekabr 2010-cu və 2009-cu il tarixlərinə konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına aşağıdakı törəmə müəssisə daxildir:

2009

Törəmə müəssisə	Mülkiyyət payı, %	Ölkə	Təsis edildiyi tarix	Sahə
"Bob Broker" Ltd	100	Azərbaycan	28 fevral 2007-ci il	Qiymətli kağızlarla broker əməliyyatları

25. Kapitalın adekvatlığı

Bank fəaliyyətinə məxsus olan risklərdən qorunmaq məqsədilə kapital bazasını fəal şəkildə idarə edir. Bankın kapitalının adekvatlığı, digər metodlarla yanaşı, ARMB-nın Banka nəzarət etdiyi zaman qəbul etdiyi normativlərdən istifadə etməklə nəzarət edilir.

Bank tərəfindən kapitalın idarə edilməsi siyasətinin məqsədləri – (i) ARMB-nın müəyyən etdiyi kapital tələblərinə riayət etmək, (ii) Bankın fəaliyyətinə davam etmək qabiliyyətini qorumaq və (iii) əməliyyatları dəstəkləmək və səhmdarların dəyərini artırmaq məqsədilə güclü kredit reytingini və kapital əmsallarını saxlamaqdır. ARMB-nın müəyyən etdiyi kapital tələblərinə riayət hər ay onların hesablanması açıqlayan hesabatların Bankın Baş mühasibi və İdarə Heyətinin sədri tərəfindən baxılıb imzalanması yolu ilə izlənilir. Kapitalın idarə edilməsinin digər məqsədləri hər il qiymətləndirilir.

ARMB kapital adekvatlığı əmsalı

ARMB hər bir bankdan və ya banklar qrupundan:

- səhmdar kapitalını minimum 10,000 min AZN (2009: 10,000 min AZN) səviyyəsində saxlamağı;
- cəmi nizamlayıcı kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini ('cəmi kapital əmsalı') müəyyən edilmiş minimum 12% və ya daha yuxarı səviyyədə saxlamağı (2009-cu ildə: 12%); və
- 1-ci dərəcəli kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini (1-ci dərəcəli kapitalın əmsalı) müəyyən edilmiş minimum 6% və ya daha yuxarı səviyyədə saxlamağı (2009-cu ildə: 6%) tələb edir.

Rəhbərlik hesab edir ki, 2010-cu il ərzində Bank yerli qanunvericiliyə uyğun olan kapitalın adekvatlığı əmsalına uyğun olmuşdur.

2010-cu ilin Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları ilə bağlı Qeydlər (davamı)*(Başqa cür qeyd edilmədiyi halda məbləğlər min Azərbaycan manat ilə ifadə edilir)***25. Kapitalın adekvatlığı (davamı)**

31 dekabr 2010-cu il tarixinə Bankın bu əsasla kapitalın adekvatlıq əmsalı aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2010	2009
1-ci dərəcəli kapital	20,780	21,379
2-ci dərəcəli kapital	19,847	11,977
Çıxılsın: Kapitaldan tutulmalar	(446)	(492)
Cəmi nizamlayıcı kapital	40,181	32,864
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	198,705	144,105
1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlığı əmsalı	10.3%	14.5%
Kapitalın cəmi adekvatlığı əmsalı	20.2%	22.8%

26. Hesabat dövründən sonra baş vermiş hadisə

4 aprel 2011-ci il tarixində Səhmdarların ümumi iclası:

- 2010-cu ilin gəlirindən dividendlərdən vergi tutulana qədər 2,222 min AZN və ya bir səhm üzrə 0.7 AZN məbləğində dividend elan etmişdir;
- 10% dividend vergisindən sonra 13,328 min AZN məbləğində kapitalizasiya elan etmişdir. Buraxılmasında icazə verilmiş səhmləri sayı 3,400,000 olaraq qalır, bir səhmin nominal dəyəri isə 7.70 min AZN məbləğində artır.